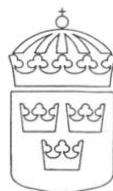

Riksdagens protokoll

1992/93:30

Tisdagen den 24 november

Kl. 14.00 – 16.27
18.00 – 18.25

Protokoll
1992/93:30

1 § Justering av protokoll

Svar på frågor

Justerades protokollet för den 18 november.

2 § Svar på fråga 1992/93:215 om illegal invandring från Ryssland m.m.

Anf. 1 Kulturminister BIRGIT FRIGGEBO (fp):

Herr talman! Ian Wachtmeister har frågat Carl Bildt vilka åtgärder regeringen ämnar vidta för att göra det möjligt att hantera en situation med omfattande illegal invandring från eller via Ryssland och Baltikum. Arbetet i regeringen är så fördelat att det är jag som skall svara på frågan.

Jag vill först påpeka att det inte alls är en ovillkorlig rättighet för någon att få visering för besök i Sverige. Det är tvärtom så, att man ibland använder en restriktiv viseringspolitik för att stävja ett oönskat inflöde av personer från ett visst land. Det är därför inte korrekt, som frågeställaren antar, att den svenska ambassaden i t.ex. Moskva *måste* utfärda viseringar till alla som har ryskt pass och inbjudan från Sverige. Svenska myndigheter prövar varje enskild viseringsansökan individuellt. Man uppmärksammar misstänkta passförfälskningar och mindre seriösa inbjudare, liksom annat som kan tyda på att viseringsansökan egentligen är ett försök att kringgå svenska lagar om invandring. Om det i ett enskilt fall på grund av omständigheterna framstår som uppenbart att avsikten med besöket är en annan än den som har uppgetts, skall visering inte beviljas. I praktiken är dessutom beviljade besöksviseringar oftast utfärdade för betydligt kortare tid än 90 dagar.

Jag är minst lika upprörd som Ian Wachtmeister över de hänsynslösa personer som utnyttjar andra människors nöd för egen vinning genom att kräva stora summor i betalning för att smuggla in asylsökande. Men jag håller inte med om att den svenska politiken uppmuntrar människosmuggling. Detta är ett brott enligt svensk lag och det beivras också av svenska myndigheter. Jag anser att det är viktigt att människosmugglare lagförs och straffas samt att vi visar att samhället inte tolererar deras beteende.

Jag har tidigare här i kammaren haft anledning att informera om det samarbete på migrationsområdet som regeringen och berörda myndigheter inlett gentemot främst Baltikum. I detta ingår omfattande kontakter mellan

den svenska polisen och bl.a. gränspolis i Estland. Vi hoppas att kunna utöka samarbetet och även erbjuda viss utbildning i Sverige och i Baltikum. Ett av syftena med dessa kontakter är just att tillsammans komma till rätta med problem som människosmuggling, förfalskade handlingar och liknande.

Anf. 2 IAN WACHTMEISTER (nyd):

Herr talman! Jag tackar så mycket för kulturministerns svar. Jag ställde frågan till statsministern med en aning om att det var kulturministern som skulle få obehaget att besvara den. Hon får de flesta av de svåra frågorna.

Men jag ställde också frågan för att den är mycket stor och övergripande för Sverige. Vi har hittills inte hjälpt så många riktiga flyktingar, utan vi har haft en flyktingpolitik som har varit ganska misslyckad, enligt min åsikt.

Frågan gäller alltså att vi vet att det finns ungefär 1,7 miljoner ryssar som gärna åker till Sverige. Det är fastställt. Det är också ytterst sannolikt att de undersökningar som har gjorts är riktiga. Vi vet också att det är mycket lätt att få eller köpa visum. Har man svarta pengar är det extra lätt. Vi vet att människosmuggling pågår i dag. Vi vet att den förväntas bli värre. Vad gör vi åt detta? Räcker de vidtagna åtgärderna?

Jag vill inte påstå att vi uppmuntrar någonting att ske, men på något sätt förenklar vi så att det skall kunna ske. Det är hårda bud. Har vi, vill jag gärna fråga, folk på andra sidan vattnet, så att vi kan stämma i bäcken i stället för i ån? Att vi har ett samarbete låter trevligt, men har vi verkligen folk där?

Ingriper vi kraftfullt mot maffian? Det finns en maffia här i Sverige. Jag har förvarnats om detta av polisen för ett år sedan. De var oroadе redan då.

Hur kommer det sig, att på tio-i-topp-listan över vart ryssarna vill åka finns Sverige, men inga andra nordiska länder? De måste ha sänt signaler som inte vi har gjort. Där kanske vi har något att lära.

Ytterligare en fråga: Vad gör en turist som kommer hit och i själva verket inte har några pengar? Jo, antingen jobbar den personen svart eller också blir vederbörande kriminell. Jag skall be att få svar på de här frågorna.

Anf. 3 Kulturminister BIRGIT FRIGGEBO (fp):

Herr talman! Ian Wachtmeister säger nu att han inte vill påstå att regeringen uppmuntrar till människosmuggling. Men det står faktiskt i frågan att svenskar är dumma, att flyktingpolitiken är dum och att det hela därför uppmuntras. "Med regeringens goda minne."

Jag tycker att det är en onödigt insinuation, eftersom vi har lagar och regler som skall förhindra detta beteende och eftersom regeringen anser att dessa lagar skall användas.

Dessutom ger Ian Wachtmeister en felaktig upplysning till människor om att ambassaden i Moskva är tvingad att ge viseringar även när man inser att det inte står rätt till. Så är det inte. De skall göra en individuell granskning när det gäller viseringar.

Vi vet att trycket är hårt. Många människor vill komma till den utvecklade världen. Detta är inte ett isolerat problem för Sverige eller Norden, utan för hela Europa. Det pågår många diskussioner i olika fora om hur gränskontroll och annat skall skötas med ökat samarbete, ökat utbyte av uppgifter för att stävja denna typ av verksamhet.

Det är inte heller sant att Sverige är ensam i Norden om detta problem. Det var inte så länge sedan människor smugglades till Danmark via Bornholm. Därför krävs det ett internationellt samarbete. Vi har detta. Samarbetet har under senare år intensifierats med Baltikum och även med Ryssland. Vi har också för avsikt att ha en permanent närvaro i detta område, för att vi skall kunna stävja människosmuggling. Regeringen har ingen önskan att på något sätt se genom fingrarna med denna typ av verksamhet.

Anf. 4 IAN WACHTMEISTER (nyd):

Herr talman! Det jag sade om uppmuntran var att jag inte tror att kulturministern, statsministern eller någon annan avsiktligt vill uppmuntra till detta. Men politiken man för uppmuntrar till detta. Jag tycker faktiskt att det är inkompetent. I praktiken innebär det att det förenklar för människor att komma hit, och det är fel sorts människor som kommer hit. Detta är mycket allvarligt.

Man kan vifta bort det här och säga att vi gör vad vi kan. Jag påstår att vi inte gör vad vi kan. Jag skulle vilja fråga: Anser kulturministern att detta är en mycket allvarlig fråga? Anser kulturministern att vi skall ingripa nu, och inte göra som i fallet Jugoslavien, vakna upp så småningom, ungefär 10 miljarder kronor i onödan för sent? Det är de stora frågorna.

Många fler människor kommer hit än till de andra nordiska länderna. Det är ett faktum. Men det är klart att människor kommer dit också.

Vår politik är alltså inte särskilt lyckad. Jag frågar nu: Hur skärper man den?

Anf. 5 Kulturminister BIRGIT FRIGGEBO (fp):

Herr talman! Egentligen skulle jag inte behöva svara på den här frågan, eftersom jag redan tidigare har understrukt att vi ser mycket allvarligt på detta. Det är därför vi har lagar och regler. Detta är en brottslig verksamhet som därför skall stävas. Vi har också vidtagit, och vidtar, åtgärder för att komma bort från problemet. Vi har kontakter med framför allt Ryssland och Baltikum.

Jag kan inte hjälpa att Ian Wachtmeister egentligen alltid anser att det är fel sorts människor som kommer hit. Detta uttryck används bara för att misstänkliggöra att vi över huvud taget försöker ge skydd åt de människor som faktiskt behöver skydd. Den svenska regeringens hela politik har under senare tid gått ut på att rikta in tillståndsgivning och annat på de människor som faktiskt behöver skydd, som är flyktingar. Andra regler, som har möjliggjort för människor att stanna här trots att de inte har varit flyktingar, har tagits undan. Det vore bra om Ian Wachtmeister någon gång också framhöll detta faktum.

Anf. 6 IAN WACHTMEISTER (nyd):

Herr talman! Jag tycker inte alls att det alltid är fel människor som kommer hit. Tvärtom har vi mycket tydligt framfört att det gäller att hjälpa rätt människor. Det har vi inte gjort. Vi vill hjälpa hundra gånger fler. Vi vet alla att den politik som gör att människor kommer hit – jag talar nu om flyktingar – kanske kostar 150 000 kronor per person och år. För den summan

Svar på frågor

kan vi hjälpa etthundra personer på plats. Vi har föreslagit alla möjliga sådana insatser, katastrofbrigader osv. Det är kulturministern väl medveten om. Det handlar inte om det. Det handlar om saker som är ytterst allvarliga.

Får jag dra slutsatsen av det svar jag har fått, att man kommer att agera på ett annat sätt i den här frågan än man gjorde i fråga om Jugoslavienkrisen? Man kommer alltså att försöka stämma i bäcken och inte 10 miljarder kronor senare, när vi har stora problem i Sverige. Tänker man alltså ingripa i ett tidigt skede i detta fall? Det är min fråga.

Anf. 7 Kulturminister BIRGIT FRIGGEBÖ (fp):

Herr talman! Det är inte så enkelt, som Ny demokrati alltid vill göra det till, att man kan döma alla länder och alla människor över en kam och göra jämförelser mellan än det ena landet, än det andra. Illegal smuggling av människor skall beivras, oavsett från vilket land smugglingen utgår och vilka personer som begår dessa brottsliga handlingar.

En annan sak är att vi från tid till annan bedömer hur situationen i olika länder är. Vi bedömer behovet av skydd, när människor söker skydd hos oss. Det går inte att ge något slutgiltigt besked. Om det uppstår en katastrofal situation i länderna österut, med inbördeskrig, hungersnöd eller miljökatastrofer, bör vi självklart rikta in oss på att hjälpa dessa människor i närområdet, så nära deras bostäder som möjligt. Det är precis så vi gör i dag när det gäller Jugoslavien. Det är egentligen en mycket omfattande hjälp som vi ger via UNHCR.

Anf. 8 IAN WACHTMEISTER (nyd):

Herr talman! Det är just av det skälet, att det inte är så enkelt, som jag säger att man måste skärpa sig väldigt mycket. Man måste ha planering för olika scenarion, varav inget är särskilt trevligt. Man kan inte än en gång upprepa det som hände förra gången, säger jag.

Har ni verkligen den förhandsplanering som inte fanns för ett år sedan? Finns den? Jag har frågat olika instanser, men jag har inte fått till svar att det finns någon. Finns det en planering som tar hand om olika scenarion, i betydelsen att det kommer 200 000 människor? Vad gör vi då för någonting?

Anf. 9 Kulturminister BIRGIT FRIGGEBÖ (fp):

Herr talman! Detta glider vid sidan av den fråga som handlade om människosmuggling och illegal invandring österifrån. Men för att inte lämna den frågan hängande i luften tänker jag ändå svara. Det finns en beredskapsplanering för att hantera en sådan situation, vilken vi hoppas aldrig skall uppkomma. Den leds av Invandrarverket.

En annan sak är att det i dagarna har lämnats ett utredningsförslag beträffande den beredskapslagstiftning som eventuellt kan behövas i en sådan situation.

Anf. 10 IAN WACHTMEISTER (nyd):

Herr talman! Kulturministern och jag är säkerligen överens på en punkt, nämligen att vi hoppas att allting skall gå bra. Det jag efterlyser är de kon-

kreta planer och åtgärder som måste till i förväg, om det inte går så bra som vi två hoppas.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 1992/93:30
24 november 1992

Svar på frågor

3 § Svar på fråga 1992/93:209 om framtida regler om förvartagande av barn

Anf. 11 Kulturminister BIRGIT FRIGGEBÖ (fp):

Herr talman! Sten Andersson i Malmö har frågat mig om de i proposition 1991/92:138 föreslagna reglerna för förvar. Hans fråga avser en situation då en kvinna, som efter avtjänat fängelsestraff skall utvisas enligt domstols beslut om utvisning på grund av brott, under fängelsevistelsen föder ett barn. Sten Andersson frågar om kvinnan och barnet enligt de föreslagna reglerna kommer att kunna tas i förvar i avvaktan på verkställighet av utvisningen.

Jag vill först påpeka att avseende barns vistelse i fängelse gäller regler som helt faller utanför mitt ansvarsområde och ämnet för frågan. Utvisning på grund av brott beslutas av domstol och utgör en särskild rättsverkan av brott. Domstolens utvisningsbeslut gäller givetvis endast den person som har dömts för brottet. Ett sådant beslut kan aldrig omfatta den dömdes barn eller andra familjemedlemmar. I ett sådant fall som Sten Andersson beskriver måste följaktligen frågan om barnets uppehållstillstånd och eventuella avvisning i vanlig ordning beslutas av Invandrarverket, som har att pröva barnets anknytning till Sverige.

Invandrarverket utgår från grundprincipen att familjer inte skall delas. Om barnet skall avvisas planeras normalt avvisningen till samma tidpunkt som då moderns utvisning verkställs. I sådana fall som det här beskrivna är det vanligt att polismyndigheten planerar verkställigheten till den dag då den dömden frigges från fängelset, eftersom ju detta datum är känt i förväg. Det finns ingen anledning att tro att ändrade regler om förvartagande av barn har någon som helst inverkan på detta förhållande.

Anf. 12 STEN ANDERSSON i Malmö (m):

Herr talman! Jag tackar för svaret på min fråga.

Bakgrunden är den proposition som statsrådet refererade till, som går ut på att barn inte skall tas i förvar i avvaktan på en utvisning. Även om det fall jag har tagit upp handlar om en direkt utvisning efter att ett fängelsestraff är avtjänat, måste förmodligen kvinnan och barnet tas i polisbil från fängelset direkt till någon gränsstation. Enligt vad jag har fått mig sport, och som jag har fått frågor om från jurister och poliser, hamnar detta i kant med den lagstiftning som nu är ute på remiss. Det är inte heller någon hemlighet att både Invandrarverket och Rikspolisstyrelsen har varit kritiska mot propositionen.

Skall en brottslings barn kunna tas i förvar i avvaktan på att han eller hon utvisas? Gäller någon annan regel för en asylsökande som skall avvisas eller utvisas, dvs. en person som har blivit utredd och där man har kommit fram till att skälen inte är tillräckligt starka för att få stanna i Sverige?

Anf. 13 Kulturminister BIRGIT FRIGGEBO (fp):

Herr talman! Hela frågan bygger på en missuppfattning. Om en människa begår ett brott, är det den människan som domstolen dömer till att utvisas, och det är den utvisningen som skall verkställas. Det finns ingen annan människa som kan utvisas på grund av den förstnämndes brott. Därför uppstår aldrig den fråga som Sten Andersson i Malmö nu för tredje gången har tjuvat om i olika frågedebatter. Barnet kan inte utvisas för att modern har begått ett brott, lika väl som andra familjemedlemmar inte heller kan avvisas eller utvisas.

Detta följer grundläggande rättsregler i Sverige, nämligen att ingen skall dömas för någon annans brott.

Anf. 14 STEN ANDERSSON i Malmö (m):

Herr talman! Jag noterar med viss förvåning att den uppfattning som jag har, som i och för sig kan vara fel, har stöd hos erfarna jurister och höga polischefer. Jag är inte helt ensam om denna uppfattning.

Vi har en kvinna som har fått ett fängelsestraff. Under tiden i fängelset föder hon ett barn. Efter det att fängelsestraffet är avtjänat skall hon utvisas. Men kvinnan vill inte att barnet skall transporteras i en polisbil. Statsrådet säger att familjerna inte skall skingras.

Då hänger fortfarande frågan i luften: Kan mamman och barnet utvisas?

Anf. 15 Kulturminister BIRGIT FRIGGEBO (fp):

Herr talman! Sten Andersson i Malmö konstruerar ett fall där en moder har ett barn med sig i fängelset helt frivilligt. Myndigheter får inte placera barn i fängelser. Kriminalvårdsstyrelsen får ge tillstånd till en moder som vill ha med sig sitt lilla barn om det t.ex. är fråga om att amma barnet. Det är ett frivilligt åtagande från moderns sida.

Jag hävdar fortfarande att det fall som Sten Andersson tar upp är teoretiskt och inte förekommer i verkligheten.

Anf. 16 STEN ANDERSSON i Malmö (m):

Herr talman! Jag har noterat detta påpekande än en gång. Men jag lovar att jag skall återkomma till frågan när propositionen skall behandlas i riksdagen med skrivna inlagor från höga jurister och polischefer. Jag är inte säker på att den som då skall försvara propositionen kommer att vara lika klar i sin uppfattning som statsrådet nu är.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på fråga 1992/93:225 om utländska medborgare och verkställighet av brottmålsdomar

Anf. 17 Justitieminister GUN HELLSVIK (m):

Herr talman! Wiggo Komstedt har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att utländska medborgare skall kunna kvarhållas i landet i avvaktan på att brottmålsdomar kan verkställas.

En brottmålsdom kan i princip inte verkställas förrän den har vunnit laga kraft, dvs. normalt tre veckor efter domen. Några regler som tar särskilt sikte på utländska medborgare finns inte i detta sammanhang. I fråga om dem som tillfälligt vistas i Sverige finns däremot olika regler som gör det möjligt att säkerställa verkställigheten innan de lämnar landet.

En sådan regel är att den som saknar hemvist i Sverige kan häktas oavsett brottets beskaffenhet om det finns risk för att han genom att lämna landet undandrar sig straffet. Häktning kan alltså bli aktuell även om man kan förutse att den tilltalade bara skall bli dömd till böter.

Om den tilltalade är häktad och han döms till fängelse får han normalt bli kvar i häkte fram till dess fängelsestraffet kan verkställas. Döms den tilltalade däremot till böter skall han i de flesta fall släppas fri vid domen. Den tid den dömd varit frihetsberövad skall dock regelmässigt räknas av mot bötesstraffet. Ofta har frihetsberövandet varit så långt att bötesstraffet kan anses helt verkställt genom domen.

Vid ringa bötesbrott kan häktning framstå som en alltför ingripande åtgärd. För sådana fall gäller att den tilltalade i första hand uppmanas att depotera pengar till det belopp som kan beräknas komma att utdömas. Om personen i fråga inte vill betala frivilligt kan åklagaren hos domstol begära att dennes egendom skall beläggas med kvarstad till ett värde som svarar mot de böter som kan komma att utdömas. I avvaktan på kvarstadsbeslutet får polis och åklagare ta egendom i förvar. Kvarstad kan också beslutas i samband med domen.

Om den tilltalade inte har egendom som kan beläggas med kvarstad kan indrivning av böterna i vissa fall ske i den dömdes hemland. Det sker då med stöd av internationella överenskommelser om verkställighet av brottmålsdomar. Sverige har ingått denna typ av överenskommelse med bl.a. de andra nordiska länderna.

Den ordning som gäller ger enligt min mening goda möjligheter att säkerställa verkställigheten av domar som meddelas mot den som tillfälligt vistas i Sverige. Jag avser därför inte att vidta några åtgärder.

Anf. 18 WIGGO KOMSTEDT (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka justitieministern för svaret.

Vi har i Sverige många lagar som folk i allmänhet tycker är mycket konstiga, ibland rent av skrattretande.

Människosmuggling är ett allvarligt brott, som borde bestraffas därefter. Men vad händer i Sverige när en utländsk medborgare ertappas med att begå brott? I förra veckan kunde vi ta del av ett aktuellt fall där smugglarna fick tillbaka båten, pengarna och naturligtvis champagnen – så att de kunde fira avresan från de dumma svenskarna. Sedan lotsades de ut på internationellt vatten.

Våra lagar borde vara sådana att dessa personer kan hållas kvar till dess att domen har vunnit laga kraft. Tror någon att en dömd brottsling som fått lämna Sverige återvänder hit frivilligt för att betala böter eller avtjäna ett fängelsestraff? Möjligen skulle det vara för att svenska fängelser är rena lyxhotellen för vissa internationella brottslingar jämfört med vad som finns i deras hemländer.

När de aktuella människosmugglarna har fått sin dom kommer de förmodligen att göra så som en TV-reporter uttryckte det hela: De öppnar det bruna kuvertet, skrattar och konstaterar att Sverige är fantastiskt.

Det justitieministern sade i sitt svar är motsägelsefullt och ger tyvärr inte stor tilltro till vårt rättsväsende. Man kan fråga sig: Om de fick ett bötesstraff utdömt, varför fick inte smugglarna deponera pengar i stället för att ta med sig dem hem?

Tänk om det nu kommer en armada av fartyg från öststaterna som sätter i land tiotusentals flyktingar och sedan uppenbarligen kan återvända hem utan åtgärd! Det är definitivt inte bra signaler.

Justitieministern säger att hon inte avser att vidta några åtgärder. Jag är besviken, och jag är dess värre inte ensam om det.

Anf. 19 Justitieminister GUN HELLSVIK (m):

Herr talman! Jag tror att Wiggo Komstedt och jag talar förbi varandra. Vi utgår från specifika fall, som massmedialt kanske inte har redovisats på ett korrekt sätt. Jag var kanske inte heller tillräckligt tydlig i mitt svar.

Som jag sade har vi speciella regler när det gäller människor som tillfälligt vistas i Sverige. Det innebär att om dessa människor begår brott kan de häktas, även om den häktningsgrund som skulle gälla personer som vistas permanent i Sverige – exempelvis sådana som Wiggo Komstedt och jag – inte föreligger. Så sker för att själva domstolsförhandlingen skall kunna säkerställas.

Som också har skett i ett av de på senare tid aktuella fallen, släpps en person som dömts till fängelse inte fri, utan hålls kvar i häkte till dess att domen vunnit laga kraft. Därigenom ges möjlighet att verkställa fängelsedomen. Den person som dömts till böter har helt i enlighet med våra generella regler rätt att avräkna den tid som avsuttits i häkte. Det var just vad som skedde i det aktuella fallet där böter utdömdes.

Man kan naturligtvis diskutera huruvida vi har rätt påföljder, dvs. om det är tillräckligt med böter. Vi kommer då emellertid in på en annan diskussion.

Det som gäller i det här fallet är i princip detsamma som när en person inte frivilligt betalar sina böter, och vi i vissa situationer har möjlighet att omvandla böterna till ett frihetsberövande. Här har frihetsberövandet ägt rum. Den tid som gäller enligt reglerna har med marginal suttits av, men några pengar skall däremot ej återbetalas.

Anf. 20 WIGGO KOMSTEDT (m):

Herr talman! Det är svårt att förstå det här resonemanget, justitieministern. Situationen är egentligen inte sådan som den har skildrats.

Det sägs att den som begår brott och som tillfälligt vistas i Sverige kan dömas. Men hur definieras den person som kommer hit som människosmugglare och som ertappas, sedan han någonstans har satt i land ett antal människor? Anses han vara en person som tillfälligt vistas i landet – brottet begås ju i och med att han kommer hit? Jag tycker att det kanske är en annan definition på brott än justitieministern ger i sitt svar.

Sedan kan man alltid diskutera straffpåföljden. Jag tycker också att straffen vid människosmuggling är för lindriga. Justitieministern säger: Vi kanske

har fel lagstiftning? Det är precis vad jag tycker att vi har. Om vi är överens om det förstår jag inte justitieministerns sista mening: att hon inte avser att vidta några åtgärder.

Prot. 1992/93:30
24 november 1992

Svar på frågor

Anf. 21 Justitieminister GUN HELLSVIK (m):

Herr talman! När jag använder uttrycket "vistas tillfälligt i landet" talar jag om personer som inte har hemvist i Sverige. Vistelsen är inte kopplad till medborgarskapet, utan till hemvisten.

Sedan svarade jag på själva frågan som gällde verkställighet av brottnålsdomar. Vi har där regler som gör det möjligt för oss att verkställa brottnålsdomarna. I det aktuella fallet är bötesstraffet verkställt enligt våra regler med den tid som personerna i fråga har varit frihetsberövade.

I många andra sammanhang har jag däremot pekat på den översyn av straffrätten över huvud taget som genomförs. Det är en stor och omfattande utredning som pågår när det gäller hela vårt straffsystem, och det är en för mig viktig fråga. Dessutom ses möjligheterna till utvisning av icke svenska medborgare, som gör sig skyldiga till brott, över. Jag har uttalat och håller fortfarande fast vid att ribban här ligger alldeles för högt.

Anf. 22 WIGGO KOMSTEDT (m):

Herr talman! Jag vet inte om vi kommer mycket längre i den här diskussionen. Uppenbarligen har justitieministern och jag inte riktigt samma uppfattning, fast vi borde ha det. Den korta tid som man på grund av brottets art satt häktad i Sverige var ju ganska få dagar. Det förhållandet skulle då jämföras med att man inte behövde få något påföljdsstraff, som böter. Man kunde återvända till hemlandet med den kassa som införskaffats genom att smugla människor hit, och därutöver hade man tillgång till båt, osv.

Jag tror inte att jag är ensam i min uppfattning. Att man genom att sitta häktad i Sverige några få dagar skulle ha avtjänat straffet för brottet att ta hit 50–60 människor och sätta dem i land på det här sättet kan inte överensstämma med det svenska folkets uppfattning. När vi diskuterar utländska medborgares brott, vill jag betona att det är dålig hjälp för de människor som sköter sig i vårt land att vi har ett så liberalt synsätt – tyvärr.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på fråga 1992/93:227 om vapenlagen och EG:s s.k. vapendirektiv

Anf. 23 Justitieminister GUN HELLSVIK (m):

Herr talman! John Andersson har anförut att det av EG:s ministerråd i juni 1991 beslutade vapendirektivet träder i kraft den 1 januari 1993 och att det kommer att gälla för Sverige i samma ögonblick som EES-avtalet träder i kraft. Enligt John Andersson kommer Sverige då att ha dels ett vapendirektiv och dels vår egen vapenlag. Mot denna bakgrund har John Andersson frågat mig hur regeringen kommer att hantera den uppkomna situationen.

Det är riktigt att EG:s ministerråd i juni 1991 utfärdade ett direktiv om

kontroll av bl.a. förvärv och innehav av skjutvapen. Direktivet föreskriver att EG:s medlemsstater senast den 1 januari 1993 skall anpassa sin nationella lagstiftning så att den uppfyller vissa i direktivet angivna minimikrav för kontroll av enskildas befattning med vapen inom medlemsstaterna och i samband med överföringar av vapen mellan staterna.

Genom EES-avtalet kommer vissa av EG:s rättsakter att gälla även för Sverige. Dessa rättsakter, som finns särskilt angivna i en bilaga till avtalet, omfattar emellertid inte det aktuella direktivet om kontroll av vapen.

Den konfliktsituation som John Andersson beskriver kommer således inte att uppkomma, och några omedelbara åtgärder från regeringen krävs därför inte med anledning av EES-avtalet. Jag kan däremot upplysa om att det inom Justitiedepartementet nu förbereds en översyn av vapenlagstiftningen, för att dels utreda vilka ändringar av lagen som krävs vid ett fullt medlemskap i EG, dels ta upp vissa spörsmål som väckts av riksdagen och dels göra regelverket mer överskådligt och lättillgängligt.

Anf. 24 JOHN ANDERSSON (v):

Herr talman! Jag tackar justitieministern för svaret på min fråga. Anledningen till frågan var att vi förra veckan hade en minidebatt om detta, och vi lyckades inte sprida något ljus över hur det egentligen förhöll sig.

Nu tycker jag att jag har fått ett rakt besked: Vapendirektivet kommer inte att beröra Sverige i och med EES-avtalet.

En sista fråga för kontrollens skull. Grundprincipen för vapendirektivet är ju att gränskontrollen för resande med vapen upphör. Enligt de uppgifter som jag har fått blir det fritt för medborgarna i de tolv EG-länderna och för medborgarna i de genom EES-avtalet anslutna länderna – jag tänker då på Sverige – att resa med vapen i bagaget mellan dessa länder. Vissa formaliteter måste uppfyllas, men gränskontrollen upphör. Är detta alltså felaktigt?

Anf. 25 Justitieminister GUN HELLSVIK (m):

Herr talman! John Andersson blandar ihop två saker, nämligen frågan om gränskontroll och frågan om vapenlagen och vapendirektivens innebörd för innehav och kontroll av vapen.

Om det var gränskontrollfrågorna som avsågs skulle frågan ha ställts till Finansdepartementet, som handlägger den typen av frågor. Frågan om vapenlagen som sådan och dess koppling till vapendirektiven hanteras av oss på Justitiedepartementet. Det är alltså två olika diskussioner.

Anf. 26 JOHN ANDERSSON (v):

Herr talman! I så fall återstår en hel del frågor, och jag upprepar det som jag sade i debatten förra veckan: Man är väldigt sent ute, om det skall träffas ett EES-avtal – det är endast en månad kvar till den 1 januari.

Vad jag har förstått har direktivet, med denna grundprincip, varit tämligen okänt på departementet. Enligt uppgift fanns det ingen som hade kännedom om detta direktiv så sent som i september i år. Detta trots att direktivet är ett och ett halvt år gammalt.

Då återstår intressanta spörsmål när det gäller frågan om gränskontrollen. Vi har en rigorös vapenlagstiftning i Sverige, där man formligen jagar ärliga

medborgare som har lyckats få licens för ett gevär. Vad kommer att hända när vi får fri rörlighet att resa med vapen i bagaget?

Prot. 1992/93:30
24 november 1992

Svar på frågor

Anf. 27 Justitieminister GUN HELLSVIK (m):

Herr talman! Det är inte rätt att säga att vi är sent ute. Redan i våras, när jag i ett annat sammanhang fick en fråga om vapenlagen, informerade jag kammaren om att jag på Justitiedepartementet hade tagit initiativ till översyn av vapenlagen med tanke på EG-reglerna. Det är ingen nyhet.

Gränskontrollen ligger i första hand hos Finansdepartementet, som jag sade. Även där är ett arbete på gång, och även där togs initiativet i våras. Men eftersom jag inte är departementschef på Finansdepartementet, har jag inte aktuell kunskap om vad detta arbete har givit. Det har mycket tidigt funnits en medvetenhet om detta. Jag vet att initiativ togs redan i januari innevarande år när det gäller gränskontrollfrågorna.

Anf. 28 JOHN ANDERSSON (v):

Herr talman! Då får jag väl vända mig åt ett annat håll för att forska ytterligare i frågan. Jag tackar än en gång för svaret.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på fråga 1992/93:182 om förslaget om arbetslivsutveckling

Anf. 29 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Herr talman! Hans Karlsson har i sin fråga redogjort för att allt fler riskerar att utförsäkras från arbetslöshetsförsäkringen. Mot bakgrund härav har han frågat mig om jag är beredd att verka för att åtgärden arbetslivsutveckling omedelbart kommer till stånd när riksdagen fattat sitt beslut.

Svaret är att jag verkar för att arbetslivsutveckling skall komma i gång i så stor omfattning och så snabbt som möjligt, dvs. fr.o.m. det datum som åtgärden enligt riksdagens beslut skall införas.

Anf. 30 HANS KARLSSON (s):

Herr talman! Jag tackar arbetsmarknadsministern för svaret. Jag kan samtidigt konstatera att jag inte är nöjd med det, även om jag vet att tiden är knapp.

Vi har en lavinartad utveckling av arbetslösheten. Vi har nått nivåer som vi inte kunde föreställa oss för ett år sedan. Den mycket kraftiga ökningen av arbetslösheten har nu pågått under ganska lång tid. Det innebär att många tiotusentals människor har blivit eller står i begrepp att bli utstämplade från arbetslöshetskassan. Vi kan ju till någon del föreställa oss vad detta betyder för den enskilde. Man står utan ekonomi och tvingas till socialkontoret för att hålla nöden från dörren och klara livets nödortf.

Därför tycker jag, och många med mig, att arbetslivsutveckling är en bra åtgärd i den situationen. Men problemet är att den kommer för sent. Många människor har redan hamnat i en besvärlig situation.

Eftersom arbetsmarknadsministern menar att arbetslivsutveckling inte

kan komma till stånd förrän efter årsskiftet, vill jag fråga vilka initiativ arbetsmarknadsministern är beredd att ta för att de tiotusentals människor som nu är på väg att stämplas ut inte skall behöva drabbas av detta. Det finns ju möjligheter till en lösning efter årsskiftet.

Anf. 31 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Herr talman! Jag vet inte exakt vilken dag riksdagen fattar sitt beslut. Men jag vet att arbetsmarknadsutskottet troligtvis justerar slutgiltigt i morgon.

Vi jobbar parallellt inom departementet med de förordningar som behövs. Jag kan lova att om riksdagen fattar beslut en viss dag i december, skall regeringen fatta beslut om förordnandena på regeringssammanträdet därefter.

Jag har talat med AMS-ledningen. De har all anledning att vara beredda och aktivt jobba ute på arbetsförmedlingarna för den här åtgärden, så att de vet ett antal människor som omedelbart kan gå in i åtgärden när det blir lagligt tillåtet. Jag tror inte att Hans Karlsson kan begära att jag arbetar mycket fortare än så.

I övrigt försöker man nu att hålla ställningarna med olika beredskapsarbeten. Men de ökar inte så snabbt. Det har jag sett.

Anf. 32 HANS KARLSSON (s):

Herr talman! Jag tackar för det och för ansträngningarna att skapa beredskapsarbeten i väntan på beslutet. Jag har signaler från länsarbetsnämnden hemma och från arbetsförmedlingarna som tyder på att de har akut brist på pengar till beredskapsarbeten. Om de skulle få mycket snabba signaler från Arbetsmarknadsdepartementet och regeringen skulle det vara möjligt att förhindra att tiotusentals människor stämplas ut. Jag skulle vilja ha en kommentar från arbetsmarknadsministern när det gäller möjligheten att ge dessa signaler.

Anf. 33 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Herr talman! Min signal är mycket klar, rakt ut till alla arbetsförmedlingsorganisationer, kommuner och parterna på arbetsmarknaden: Förbered er nu och kör i gång när beslutet är fattat!

I beräkningarna har det sagts att man skall kunna ha 20 000 i åtgärden. I den arbetslöshetssituation som råder ser jag gärna att det blir hela 50 000. Det är många som står utanför den ordinarie arbetsmarknaden i dag. Den här åtgärden är viktig och riktig för att göra något för de pengar som annars enbart går till kontanta ersättningar.

Anf. 34 HANS KARLSSON (s):

Herr talman! Jag tror att dessa 50 000 platser gott och väl behövs. Det är bra att den signalen kommer.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 35 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Herr talman! Berit Andnor har frågat mig om jag avser vidta någon åtgärd för att lösa de deltidssarbetslösas problem.

Som jag tidigare framhållit i denna kammare många gånger pågår ett utredningsarbete vad gäller arbetslöshetsförsäkringen. Uppdraget innebär att en allsidig översyn skall göras av det nuvarande regelverket. I detta sammanhang kommer den av Berit Andnor upptagna frågeställningen att behandlas.

Jag vill även framhålla att i det nyligen framlagda förslaget om arbetslivsutveckling ingår att den förlängning av ersättningsperioden som sker när man deltar i denna åtgärd även skall gälla för de deltidssarbetslösa.

Anf. 36 BERIT ANDNOR (s):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret. Det framgår mycket tydligt av det att arbetsmarknadsministern inte tänker göra något åt de deltidssarbetslösas problem.

I dag är det en miljon människor som arbetar deltid. Av dem är ungefär 80 % kvinnor. Många deltidssanställda vill ju jobba deltid, men man beräknade i oktober att ungefär 330 000 människor skulle vilja arbeta mer tid om den möjligheten fanns. Detta är en ökning med 59 000 eller 34 % jämfört med för ett år sedan.

De som är deltidssarbetslösa är färre. De är 83 000. Av dem är ungefär 80 % kvinnor. Reglerna för deltidssstämplingen innebär att man bara får stämpla i 150 dagar. Därefter ställs man inför valet att säga upp sin anställning och stämpla på heltid eller fortsätta att arbeta på deltid och inte klara sin försörjning. Då blir man hänvisad till socialbidrag.

Just nu står 8 000–10 000 kvinnor inför denna situation. Det är i sig ett omöjligt val. Det är nu det behövs insatser. Det är nu regeringen måste göra något. Vi kan inte vänta på en utredning som inte ens har detta med i sina direktiv.

Begränsningsregeln om 150 dagar finns i en förordning som kan ändras av regeringen. Har inte ministern tänkt på det? Det är nu som regeringen måste göra någonting åt de deltidssarbetslösas situation.

Anf. 37 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Herr talman! Utredningen blir klar i mars nästa år.

Socialdemokraterna tog bort 150-dagarsregeln 1987. Då ökade deltidssarbetslösheten, trots goda konjunkturer. Jag kommer mycket väl ihåg debatten och argumenteringen då.

Nu finns ett annat problem som gör att det måste tas ett samlat grepp på arbetslöshetsfrågan. Inkomsterna till arbetsmarknadsfonden räcker i dag till att täcka kostnaderna för 2 % öppen arbetslöshet. Varje procentenhet därutöver kostar 5,5 miljarder kronor. Jag tänker kalla parterna till mig för att diskutera den här frågan, för underskottet i denna fond riskerar att under överblickbar tid öka i omfattning så att inkomsterna – egenavgifter och arbetsgivaravgifter – troligtvis bara kommer att räcka till räntor. Så kan vi inte ha det.

Här krävs stort ansvarstagande. En regering med 160 miljarder kronor i budgetunderskott kan inte gå in, utan parterna måste resonera hur vi skall klara det här med egenavgifter och arbetsgivaravgifter. Man kan inte gå in i nya åtaganden i den budgetsituation som nu råder.

Det här är en stor och viktig diskussion, som jag tar på stort allvar. Jag känner också till hur jobbigt det kan vara för dem som arbetar deltid och riskerar att inte få de jobb som de vill ha.

Anf. 38 BERIT ANDNOR (s):

Herr talman! Ministern tar upp den ändring som gjordes 1987 i regeln. Jag vill påminna om att den ändringen genomfördes i en annan arbetsmarknads-situation. Det var kanske riktigt att göra den då. Men det vi nu talar om är situationen just nu. Utredningen om arbetslöshetsförsäkringen har faktiskt inte i sina direktiv fått i uppdrag att se över denna fråga. Det finns inget sådant uppdrag.

Jag har all förståelse för problemen med budgeten, att få ekonomin att gå ihop. Med i dag står 8 000–10 000 kvinnor inför ett omöjligt val att antingen säga upp sig och stämpla på heltid eller att arbeta på deltid och inte klara sin försörjning utan bli hänvisade till socialbidrag. Regeringen skulle faktiskt mycket enkelt kunna göra någonting åt situationen genom att ändra regeln. Det finns även andra insatser som skulle kunna göras.

Anf. 39 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Herr talman! Jag får väldigt många brev om alla delfrågor i arbetslöshets-försäkringsfrågan. Jag sänder över en del av dem, de principiellt viktiga, till utredaren och hans grupp. Jag vet att de ser på alla delfrågor. Det måste man göra när man diskuterar finansieringen i slutomgången.

Det finns mer än en åtgärd. Arbetslivsutvecklingen, som riksdagen kommer att fatta beslut om i december, ger möjlighet att med eget initiativ skaffa en bredd och en vidd så att man dels arbetar under en viss period, dels gör någonting annat under den påtvingade arbetslöshetsperioden.

Anf. 40 BERIT ANDNOR (s):

Herr talman! Men den här åtgärden, arbetslivsutvecklingen, löser inte problemen. Vi har från socialdemokratisk sida sagt att här är det viktigt att ta ett helhetsgrepp när det gäller de deltidsarbetslösas situation. Det är just nu som situationen är aktuell, inte senare då vi eventuellt har ett utredningsresultat.

Här finns en möjlighet för regeringen att nu göra någonting som drastiskt skulle förbättra situationen för i första hand de kvinnor som drabbas av deltidsarbetslöshet på grund av den begränsningsregel som finns i förordningen.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 41 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Herr talman! Alf Wennerfors har frågat mig om arbetsmarknadsstödet fördelning. Han undrar varför stödet per arbetslös är större i Norrland än i Stockholm.

Som Alf Wennerfors väl känner till är det AMS som fördelar de arbetsmarknadspolitiska medlen till länsarbetsnämnderna. Fördelningen grundas på en utarbetad modell. Att i detalj beskriva detta fördelningsarbete skulle ta åtskillig tid, så jag får begränsa mig till att ange några övergripande principer.

Det finns tre kriterier som styr fördelningen. De är storleken på den målgrupp som anslaget är avsett för, svårigheten att lösa uppdraget och – fast i mindre utsträckning – resultat som tidigare uppnåtts.

Det innebär att antalet öppet arbetslösa och antalet personer i åtgärder i ett län påverkar den fortsatta tilldelningen av medel. Men fördelningen påverkas också av svårigheten att lösa uppgiften, och denna svårighetsgrad utgörs, enkelt uttryckt, av hur många arbetssökande det finns i procent av befolkningen. Resultatmättet slutligen påverkas av hur antalet långtidsarbetslösa utvecklas.

Den procentuella fördelningen är inte låst en gång för alla utan justeras med hänsyn till utvecklingen på arbetsmarknaden. I oktober redovisade AMS en preliminär fördelning av de medel som föreslås i stabiliseringspropositionen, och utfallet blev då annorlunda än vid den fördelning som gjordes i somras inför det nya budgetåret. I Stockholms län är arbetslösheten procentuellt sett relativt låg, men den förhållandevis stora ökningen av arbetslösheten kom att påverka fördelningen på så sätt att Stockholms andel ökade.

Ambitionen med fördelningsmodellerna är att uppnå ett effektivare resursutnyttjande och bättre kostnadsmedvetande hos länsarbetsnämnderna och arbetsförmedlingarna samt – framför allt – att vi för landet som helhet får bästa möjliga arbetsmarknadspolitiska resultat. Självfallet är det också viktigt att fördelningen upplevs som rättvis, och jag tror, med hänsyn till den grannliga uppgift den här fördelningen är, att AMS fördelningsmodell fungerar tämligen väl.

Anf. 42 ALF WENNERFORS (m):

Herr talman! Jag ber först att få tacka arbetsmarknadsministern för svaret.

Just nu är ca 45 000 öppet arbetslösa i Stockholms län. Ca 45 000 är öppet arbetslösa i Norrland. Norrland får drygt 5 miljarder kronor, Stockholms län 2,8 miljarder. Jag tycker att det är en felaktig fördelning. Den är orättvis. Jag har ingenting emot norrlänningar, och jag är inte ute efter dem på något vis, men jag tycker att fördelningen borde vara annorlunda.

I svaret redovisas de principer som gäller för fördelningen. Dem är jag någorlunda medveten om. Men jag menar att dessa principer kanske var bra under 80-talet när arbetslösheten var annorlunda i Stockholms län och i Norrland. Framför allt var det längre arbetslöshetsperioder i Norrland,

Svar på frågor

mycket kortare i Stockholms län, till en viss del. Nu är det annorlunda, inte minst i de trakter där jag bor, nämligen Roslagen. Vi har väldiga problem vid Hallstavik. Egentligen skulle Börje Hörnlund ha varit på ett möte där för ett par dagar sedan, men arbetsmarknadsministern kunde dess värre inte komma.

Jag undrar om inte dessa regler borde ses över. Det sägs i svaret att det blev en litet annorlunda fördelning i somras. Men det var en väldigt liten ändring. Jag undrar om inte arbetsmarknadsministern kan hålla med mig om att principerna i det här läget och med tanke på det läge som vi ser framför oss borde ses över och ändras.

Anf. 43 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Herr talman! Var jag än är i landet får jag höra från alla län att de är orättvist behandlade. Det finns något enstaka undantag där man har sagt att man är nöjd med den fördelning som har skett.

Jag bevisar i denna svåra arbetsmarknadssituation alla träffar som länsarbetsnämnsdirektörerna har för att lyssna av dem. De för en omfattande debatt med AMS ledning om fördelningsnycklar m.m.

För egen del behåller jag ca 50 miljoner kronor av de snart 40 miljarder kronor som fördelas till arbetsmarknadsåtgärder. Om fördelningsnyckeln är helt korrekt eller inte är svårt att säga, för det finns inga perfekta fördelningssystem. Men jag tror att jag kan säga att man blir efter när arbetslösheten ökar hastigt. Det är vad som har hänt i Stockholm. Det var därför som Stockholms län nu fick en mycket större andel, närmare bestämt 950 miljoner kronor.

Anf. 44 ALF WENNERFORS (m):

Herr talman! Jag har den allra största förståelse för svårigheten att vara arbetsmarknadsminister i dagens läge. Jag är mycket imponerad över det sätt på vilket arbetsmarknadsministern sköter sysslan. Men jag skulle vilja ha arbetsmarknadsministern med på min tankegång att fördelningsprinciperna för närvarande och i det kommande läget inte är lika tillämpliga som de var under 80-talet.

De 950 miljoner som arbetsmarknadsministern betraktar som en väldigt stor andel betraktar vi som en inte särskilt stor andel för Stockholms län. Men vi ser naturligtvis olika på det. Om jag åtminstone kunde få en liten öppning mot att principerna bör ses över, så att vi kunde komma till rätta med den svåra arbetslöshetssituation som vi har i Stockholms län. Det är ändå 45 000 människor som är öppet arbetslösa. Tyvärr ser vi framför oss en stor ökning.

Anf. 45 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Herr talman! Arbetsmarknadsverket har som myndighet denna uppgift i dag. Den debatt som jag har mött runt om i landet, i alla län, gör att jag nu har begärt att få en mycket gedigen föredragning om alla möjliga delproblem som finns i det här, för att på ett bra sätt kunna delta i debatten med länsarbetsnämnderna och AMS ledning.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 46 Statsrådet ALF SVENSSON (kds):

Herr talman! Ulla Pettersson har frågat mig när och till vilka länder försvarets livsmedelsöverskott om 400 ton har distribuerats.

Det överskott av livsmedel som Ulla Pettersson refererar till förvärvades den 30 september i år, och överskottet finns nu på Läkarmissionens varulager i Sigtuna. Livsmedlen kommer med början denna vecka att distribueras till de tre baltiska staterna.

Anf. 47 ULLA PETTERSSON (s):

Herr talman! Jag får börja med att tacka för svaret och samtidigt uttrycka en stor glädje över att det inte var färskvaror i matpartiet. Beslutet fattades i mars, och nu är vi i november. Svaret på min fråga är alltså att ingen mat ännu har levererats någonstans.

Min naturliga följdfråga till statsrådet blir: Varför har det blivit på det här sättet? Skall det verkligen behöva vara så?

Anf. 48 Statsrådet ALF SVENSSON (kds):

Herr talman! Jag förstår mycket väl att man ställer den följdfrågan. Men vi var inte överens om – det finns ingen anledning att hålla det hemligt – vad det skulle få kosta. Min uppfattning var att det här var en gång betalat och att vi inte skulle behöva ta biståndsmedel för att betala det så att säga ett varv till. Nu klarades det hela ändå upp den 30 september, sedan man inte riktigt kunnat komma överens mellan Försvarsdepartementet och SIDA. Men det viktiga måste ändå vara att det hela är löst. Man var naturligtvis medveten om att det inte var färskvaror.

Anf. 49 ULLA PETTERSSON (s):

Herr talman! Frågan var uppe på ministernivå redan den 30 juli, vill jag minnas. Då deltog biståndsministern i en diskussion i Radio Stockholm om detta. Redan då var det alltså uppe på så hög nivå i regeringen. Man kan inte annat än undra om relationerna inom regeringen är så dåliga att det skulle behöva ta så lång tid som från den 30 juli fram till i dag innan man kunde komma överens om en sådan här sak, som ändå i förhållande till allt annat regeringen har att hantera måste vara en bagatell.

Dessutom blir en annan följdfråga naturlig: Vad har hänt sedan den 30 september? Varför är maten inte levererad i dag om det var klart då?

Anf. 50 Statsrådet ALF SVENSSON (kds):

Herr talman! Det är inte alltid så enkelt som det låter att genast transportera i väg den mat vi har och se till att den kommer till nytta. Det finns ju faktiskt mat på många håll – det kan finnas anledning att peka på det när vi talar om Baltikum och Ryssland. Det gäller att hitta de grupper som inte har råd att köpa den mat som finns. Katastrofhandläggare har nyligen varit över och sett att det finns gott om mat, men maten har inte rätt pris för dem som

är sämst bemedlade. Då måste man hitta t.ex. en enskild organisation som har kanaler ut till de grupper som är sämst ställda.

Vi har förtroende för att den organisation som har maten i sitt förråd kommer att nyttja varorna och se till att de kommer till rätt adressat. Det är viktigt att de kommer till rätt adressat – inte enbart att det sker snabbt.

Anf. 51 ULLA PETTERSSON (s):

Herr talman! Jag förstår fuller väl att det är viktigt att hitta grupperna, men inte lär man hitta dem på Läkarmissionens varulager i Sigtuna. Det är alltså där maten finns.

Det här leder mig in på en annan sak som också har diskuterats. Jag vet att bistandsministern funderade över om det verkligen var till Baltikum det här matpartiet skulle gå. Jag vill minnas att bistandsministern nämnde Afrikas horn och södra Afrika, där vi vet att svälten är stor och oomtvistad. Jag tror att SIDA också övervägde Jugoslavien.

Hur är livsmedelssituationen i dag i Baltikum? Var Baltikum det bästa stället? Missförstå mig nu inte och tro att jag vill ha någon ny långbänk. Jag vill att maten skall komma i väg nu, men jag kan väl ändå få ställa frågan.

Anf. 52 Statsrådet ALF SVENSSON (kds):

Herr talman! Det är ju inte så, som Ulla Pettersson mycket väl vet, att vi på UD U ser till att transportera. Vi lämnade över ärendet till SIDA som skulle inhandla av Försvarsdepartementet. Jag har respekt för att SIDA ville komma ned så långt som möjligt i pris. Affären gjordes så småningom upp till ett helt annat pris än det som aviserades från början.

Det är helt rätt, som Ulla Pettersson säger, att det fanns resonemang om att man skulle kunna använda varorna på andra håll. Det visade sig att en del av varorna är av den karaktären att de inte är acceptabla i exempelvis muslimska länder; det rör sig om fläskkött och liknande. Det var då inte lämpligt att skicka maten till Afrikas horn eller till vissa regioner på Balkanhalvön.

Nu kan vi konstatera att maten är på gång. Den kommer till god användning, och ingenting har förfarits.

Anf. 53 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag föreslår ytterligare ett inlägg från vardera talare.

Anf. 54 ULLA PETTERSSON (s):

Herr talman! Jag är inte så inbilsk att jag tror att det var min fråga som satte fart på det här. Jag tror att det är en ren slump, men jag är naturligtvis glad över att maten skall börja distribueras nu.

Jag vill bara avslutningsvis konstatera att om man är balt och förlitar sig på hjälp från Sverige, vare sig det gäller oljebistånd eller matbistånd, får man lov att vara tålmodig.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 55 Statsrådet ALF SVENSSON (kds):

Herr talman! Ingela Mårtensson har frågat mig om jag avser att verka för att Nordiska investeringsbanken ställer krav på Indonesiens respekt för mänskliga rättigheter för att bistånd skall ges.

Frågan har ställts mot bakgrund av den stora kommersiella kredit om 55 miljoner US-dollar, som Nordiska investeringsbanken förbundit sig att ge Indonesien. Jag tror att det är viktigt att i sammanhanget hålla isär de förutsättningar som gäller för å ena sidan vårt utvecklingsbistånd och å andra sidan förutsättningarna för lånegivning på kommersiella villkor. I det aktuella fallet avses en kommersiell lånegivning, vilket innebär att verksamheten inte tillförs medel från biståndsanslaget. Nordiska investeringsbanken ger sålunda projektinvesteringar på kommersiella villkor för investeringar i kreditvärda utvecklingsländer. Sverige har tillsammans med de andra nordiska länderna ställt upp med en garanti som täcker upp till 90 % av eventuella kreditförluster av dessa lån. Målsättningen med lånen är att främja de nordiska företagens möjligheter att hävda sig på projektexportmarknaden.

I Nordiska investeringsbankens stadgar anges att banken skall ge lån på bankmässiga villkor och i överensstämmelse med samhällsekonomiska hänsyn för genomförandet av export av nordiskt intresse. Vid bedömningen av vilka länder banken lånar till följer man den policy som gäller för motsvarande multilaterala institutioner, framför allt Världsbanken och dess ordinarie låneverksamhet. Banken tar även hänsyn till den policy som de nordiska exportkreditgarantiinstituten följer. Jag vill här framhålla att det för närvarande inte finns några särskilda restriktioner i Världsbankens utlåning till Indonesien. Samma sak gäller för de nordiska kreditinstitutens garantigivning.

Vad beträffar deltagande från svensk sida i det nya biståndskonsortiet för Indonesien under Världsbanken, vill jag betona att någon förändring jämfört med vår representation i det tidigare biståndskonsortiet IGGI inte har skett. Sverige deltar sålunda på observatörsnivå.

Anf. 56 INGELA MÅRTENSSON (fp):

Herr talman! Alf Svenssons svar avslutas med att det inte har skett någon förändring. Men Sverige är ju med i Nordiska investeringsbanken, och inom den sker det ju en förändring så till vida att det är nytt att den investeringsbanken är med i den nystartade gruppen, CGI. Det var därför som jag ställde den här frågan. Jag ställde den också mot bakgrund av de brott mot mänskliga rättigheter som man i Indonesien gör sig skyldig till. Detta har påpekats av väldigt många olika institutioner, bl.a. av FN:s kommission för mänskliga rättigheter och Amnesty international, vilka har förvägrats att komma in i landet för att se hur förhållandena är för t.ex. östtimoreser. Och detta trots att FN:s kommission för mänskliga rättigheter har uppmanat Indonesien att släppa in mänskliga rättighetsorganisationer. Jag utgår ifrån att statsrådet väl känner till den situation som råder när det gäller Indonesien. Det förekommer brott mot mänskliga rättigheter i Östtimor och även i Västpapua – icke att förglömma i detta sammanhang.

Svar på frågor

Mot den bakgrunden anser jag att man inte bara skall se till de kommersiella villkoren. Man måste också se på vilka man hjälper och hur man hjälper dem. Detta uppfattas ju ändå av Indonesien som en form av hjälp. Jag har läst i en del internationella tidskrifter om hur tillfredsställd man är över att få hjälp på det vis som man nu får av Nordiska investeringsbanken. Man ser detta som ett tecken på politisk stabilitet och som att omvärlden har accepterat Indonesien utan att ställa några krav på mänskliga rättigheter, vilket inte är något orimligt krav. Sådana krav ställdes av EG-länderna och tidigare av IGGI. På grund av att Holland ställde krav på mänskliga rättigheter upplöstes IGGI, eftersom Indonesien inte vill koppla ihop biståndet med krav på mänskliga rättigheter. Det är klart att man inte vill, men jag tycker att Sverige ändå kunde verka för en sådan linje, att inte stödja ett land som bryter så fruktansvärt mot mänskliga rättigheter.

Anf. 57 Statsrådet ALF SVENSSON (kds):

Herr talman! Jag hoppas att vi naturligtvis skall vara helt överens om att vi skall opponera vid varje tillfälle då ett land bryter mot mänskliga fri- och rättigheter. Ingela Mårtensson sade att hon utgick ifrån att statsrådet känner till att så är fallet i Indonesien, och då i synnerhet i Östra Timor. Jo visst, det känner jag helt klart till. Jag hoppas att Ingela Mårtensson å sin sida känner till att regeringen gång på gång har tagit upp detta och protesterat mot det som där händer. Vi har också i Världssamfundet åtnjutit respekt för de initiativ som vi har tagit för att få FN:s kommission för mänskliga rättigheter att aktivera sig i frågan.

Vi talar nu om huruvida NIB skall hålla sig med andra bestämmelser och kriterier för sitt långivande än vad Världsbanken tillämpar. Jag har svårt för att tro att Ingela Mårtensson tycker att detta vore rim och reson. I Världsbankens statuter och stadgar slås det – självfallet, höll jag på att säga – mycket klart fast att man inte får ta en massa politiska hänsyn när man sysslar med kommersiella krediter. Det skulle naturligtvis medföra en mycket stor risk för att stormakterna bestraffade länder eller gav favör åt sådana länder som betar sig på ett för stormakterna acceptabelt sätt.

Anf. 58 INGELA MÅRTENSSON (fp):

Herr talman! Jag tycker ändå att man skall kunna ställa dessa krav. Det gjorde ju Holland när det gällde IGGI. Varför skulle inte också vi kunna framhålla sådana krav? Holland finns inte med i det nybildade CGI. Inom EG kom det också upp en diskussion om att man inte kan se separat på frågan att denna form av stöd – som det ändå måste uppfattas som – skall vara kravlöst, när mottagarländerna så flagrant bryter mot mänskliga rättigheter. Jag tycker att detta måste beaktas. Eftersom denna diskussion har förts inom EG, förstår jag inte varför Sverige inte kan ta upp en sådan diskussion i Nordiska investeringsbanken. Brotten mot mänskliga rättigheter är ju så uppenbara.

Anf. 59 Statsrådet ALF SVENSSON (kds):

Herr talman! Precis som Ingela Mårtensson tycker jag att frågan skall ställas. Samtidigt är det viktigt att – som Sverige har gjort och gör – motverka

en politisering av Världsbankens långivning. Det skulle vara svårt för oss som ett litet land i Världssamfundet att uthärda en sådan politisering. När detta väl är sagt följer som en konsekvens därav att vi sedan inte skall hålla oss med olika policy och kriterier inom de olika givarna av kommersiella krediter. Samma regler måste gälla för alla.

Jag vill återigen understryka att detta ingalunda är detsamma som att man inte med alla till buds stående medel vid sidan av de kommersiella krediterna skall påtala nödvändigheten av att mänskliga fri- och rättigheter upprätthålls och respekteras.

Anf. 60 INGELA MÅRTENSSON (fp):

Herr talman! Jag beklagar att man inte kan ta upp den här frågan i Nordiska investeringsbanken. Genom den gav Sverige förra året ett visst bistånd till Indonesien. I det sammanhanget bör vi ju kunna ställa krav. Jag tycker inte att vi skall ge något bistånd till Indonesien, när läget i fråga om mänskliga rättigheter inte har förbättrats – det har tvärtom snarare försämrats under det senaste året.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på fråga 1992/93:226 om Burundi

Anf. 61 Statsrådet ALF SVENSSON (kds):

Herr talman! Margareta Viklund har frågat mig vilka åtgärder Sverige är berett att vidta för att stödja demokratiseringsarbetet i Burundi.

Burundi befinner sig i en intressant fas i både sin politiska och sin ekonomiska utveckling. De allmänna valen samt presidentvalet nästa år utgör ett steg i rätt riktning. Det finns också anledning att peka på de åtgärder som regeringen under senare år vidtagit för att minska motsättningarna mellan de båda folkgrupperna hutu och tutsi. Dessa motsättningar har som bekant tidigare lett till våldsamma urladdningar. Min förhoppning är givetvis att det ökade intresset för mänskliga rättigheter och demokrati skall bidra till ökad förståelse och biläggande av motsättningar i det burundiska samhället.

Vad avser svenskt bistånd arbetar sedan lång tid tillbaka svenska missionärer inom skol- och hälsoområdena. Däremot utgår för närvarande inget officiellt bilateralt bistånd till Burundi. Sverige har nyligen erhållit vissa i huvudsak muntliga propåer om valtekniskt stöd samt om bidrag till initiativ för att belysa frågor om nationell försoning. Det är i dag för tidigt att uttala sig om bärkraften i dessa propåer och vilka våra möjligheter vore att i så fall lämna ett svenskt stöd. Min generella inställning är emellertid att vi bör vara lyhörda för de önskemål som kan framkomma från Burundis sida om stöd åt landets demokrati- och försoningssträvanden.

Anf. 62 MARGARETA VIKLUND (kds):

Herr talman! Jag får tacka bistandsministern för svaret på frågan.

Precis som bistandsministern säger är Burundis historia färgad av död, blod och elände. Landet ligger ju inklämt mellan Zaire och Tanzania och är

ungefär lika stort som Småland. Sedan 1966 har Burundi varit en enpartistat, då monarkin slopades. En ny flerpartiförfattning godkändes genom en folkomröstning den 9 mars i år. Den nu gällande författningen ersätter den som upphävdes 1987 efter en statskupp som förde den nuvarande presidenten Pierre Boyoya till makten. Boyoya, som hör till minoritetsfolket tutsi strävar ändå efter att ge majoritetsfolket hutu en utökad roll i landets politiska liv.

Enligt den nya författningen får således politiska partier bildas under förutsättning att de stöder nationell enighet, att de inte identifieras med någon enskild etnisk eller religiös grupp och att de inte tar emot pengar från utlandet.

I april fick Burundi en ny regering, som skall leda landet fram till planerade allmänna val nästa år. Den nya regeringen innehåller i stort sett samma personer som den förra, men nya partier har bildats.

I målet för Sveriges biståndspolitik ingår att stödja olika länders demokratiseringsprocesser och arbetet för mänskliga rättigheter. I Burundi pågår uppenbarligen ett hårt arbete för att åstadkomma demokrati och politisk ordning. Kan det i så fall innebära att Sverige kommer att påta sig en utvidgad roll i biståndshänseende i fråga om det landet, förutom det arbete som missionärerna utför? Jag tycker att det vore intressant att få veta det, när budgetarbetet – såvitt jag förstår – nu är i full gång.

Anf. 63 Statsrådet ALF SVENSSON (kds):

Herr talman! Som Margareta Viklund väl känner till har vi klart och entydigt understrukt vår vilja att vara med och hjälpa till i den mån vi har resurser och kan i demokratiseringsprocesser var dessa än äger rum. Precis som Margareta Viklund tycker jag att det som nu håller på att ske i Burundi är intressant. Det inger onekligen förhoppningar om att motsättningarna mellan hutu- och tutsifolken nu skall kunna mildras.

Jag kan försäkra att vi i den mån önskemålen litet mer – om jag får använda uttrycket – materialiseras har möjligheter och vilja. Vi har mötts av en del sådana propåer. I juni sammanträffade statssekreterare Alf Samuelsson med en regeringsdelegation från Burundi, så det finns och fortgår kontakter. Det finns en del önskemål om t.ex. hjälp med ledarutbildning. En sådan ansökan har överlämnats till BITS. Det finns också vissa önskemål framförda om konferenser som skall avhandla behovet av nationell försoning. Dessa önskemål har framförts, dock icke så väldigt påfallande. Jag kan också nämna att både Alf Samuelsson och jag har fått mycket vänliga inbjudningar till Burundi, men tyvärr har vi inte möjlighet att tacka ja. Burundi håller alltså på att skapa fastare relationer till Sverige och Skandinavien, och dem kommer vi icke alls att avvisa.

Anf. 64 MARGARETA VIKLUND (kds):

Herr talman! Det låter hoppfullt. Burundi är ett land som verkligen behöver hjälp. Eftersom Burundi har stått under ett kolonialt inflytande från flera länder i Europa, är man – såvitt jag kan förstå – väldigt angelägen om att få en utökad kontakt med Sverige. Vi har ju tidigare inte haft något kolonialt inflytande i landet. De insatser som Sverige som nation har gjort i Burundi liksom också kyrkornas missions insatser har varit mycket uppskattade.

För någon månad sedan träffade Burundis president, Pierre Boyoya, representanter för de godkända politiska partierna för att utvärdera den pågående demokratiseringsprocessen och för att komma överens om en tidsplan för det fortsatta arbetet och för de kommande valen. En kommission med ansvar för de kommande valen kommer också att inrättas inom kort. I den skall det ingå representanter för politiska partier, administration, domstolsväsende och många andra organ. Kommissionen skall ledas av en domare. Utländska observatörer kommer också att finnas med. Vore inte dessa förhållanden en god bas för att ge ett valtekniskt stöd?

Anf. 65 Statsrådet ALF SVENSSON (kds):

Herr talman! Jag kan gärna repetera att vi kan vara med och ge ett valtekniskt stöd. När det hela blir mer formaliserat och när man vet när valet skall äga rum, tror jag att kontakterna mellan Burundi och Sverige kommer att fördjupas. Vi har all anledning att intressera oss för att hjälpa till.

Herr talman! Avslutningsvis vill jag säga att missionen har gjort utomordentliga insatser i försoningsprocessen när det gäller att främja demokratiseringen. Det finns anledning att betona detta med en viss emfas, så att det noteras till protokollet.

Anf. 66 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag medger ytterligare ett inlägg från vardera talare.

Anf. 67 MARGARETA VIKLUND (kds):

Herr talman! Jag tolkar biståndsministerns inlägg så, att det som vi har att vänta och hoppas på är en invit från Burundi att komma och hjälpa till, en mer formaliserad invit. Har jag tolkat biståndsministern rätt?

Anf 68 Statsrådet ALF SVENSSON (kds):

Herr talman! Ja.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på fråga 1992/93:224 om stöd till offer för konflikten i det forna Jugoslavien

Anf. 69 Utrikesminister MARGARETHA AF UGGLAS (m):

Herr talman! Hans Göran Franck har frågat mig vad regeringen kommer att göra för egen del, via ESK och Europarådets ministerkommitté, i det f.d. Jugoslavien/Bosnien för att öka det humanitära stödet till konfliktens offer och för att stoppa övergreppen.

En utförlig redovisning av internationella och svenska insatser gavs nyligen vid en offentlig hearing i riksdagens utrikesutskott.

De internationella fredsanstängningarna i det forna Jugoslavien, och däribland det humanitära stödet, samordnas av Jugoslavienkonferensen i Genève under ledning av Cyrus Vance och Lord Owen. Ett flertal internationella organisationer medverkar i arbetet, såsom FN, EG, Islamiska konfe-

rensen och ESK. Som medlem i ESK:s ledningsgrupp, den s.k. trojkan, deltar Sverige i konferensens styorkommitté.

Europarådet har stött Jugoslavienkonferensens arbete i flera deklarationer. Enligt det konstitutionsförslag som utarbetats av Jugoslavienkonferensen för Bosnien-Hercegovina skall Europarådet övervaka och tillsätta domare för den MR-domstol vars uppgift blir att pröva brott mot mänskliga rättigheter som nedlagts i konstitutionen. Europarådets ministerkommitté stödde detta förslag vid sitt senaste möte.

En av Jugoslavienkonferensens sex arbetsgrupper vilken leds av FN:s flyktingkommissarie Ogata koordinerar den humanitära hjälpen. Sveriges katastrofbistånd, av vilket ca 140 miljoner kronor utbetalats hittills i år, har i huvudsak kanaliserats via UNHCR och Internationella röda korset.

Det svenska biståndet har bl.a. bekostat bostadsprojekt för att göra det möjligt för flyktingarna att överleva vintern. Jag kan också nämna att 32 man från Försvarets räddningsverk deltar i UNHCR:s landtransporter till Sarajevo.

För att möta de stora behoven och lindra det ofattbara lidandet kommer regeringen i tilläggsbudgetpropositionen att föreslå att katastrofbiståndsanslaget till Jugoslavien i år utökas till sammanlagt 300 miljoner kronor.

Landtransporterna till de mest krigsdrabbade områdena har ofta fått avbrytas på grund av krigshandlingar. Det är därför min förhoppning att den FN-styrka om 6 000 man från NATO-länder som nyligen utplacerades i Bosnien-Hercegovina skall lyckas i sin huvuduppgift att säkerställa transporter av humanitär hjälp.

Den andra delen av Hans Göran Francks fråga är vad som görs för att stoppa övergreppen.

Konflikten i forna Jugoslavien är komplicerad och kännetecknas av avskyvärda övergrepp mot civila från främst den serbiska sidan. Detta har upprepade gånger fördömts av det internationella samfundet.

Tiden räcker inte till för att göra en genomgång av Jugoslavienkonferensens alla ansträngningar. I korthet syftar konferensen, förutom den humanitära hjälpen, till att få till stånd en vapenvila, förhindra en spridning av konflikten och genom förtroendeskapande åtgärder möjliggöra en dialog mellan folkgrupperna och till slut uppnå en politisk lösning.

ESK:s roll i Jugoslavienkonferensen har främst kommit att gälla förtroendeskapande åtgärder och att försöka bidra till att förhindra en spridning av konflikten. Två missioner har etablerats med permanent närvaro, dels i Kosovo, Sandjak och Vojvodina, dels i Makedonien. En svensk diplomat deltar för närvarande i Vojvodina.

Att förhindra övergrepp i en krigssituation är dock mycket svårt, i synnerhet som den ena sidan skoningslöst driver sina krigsmål vidare. En tillräcklig truppinsats för att helt stoppa den serbiska aggressionen skulle enligt många bedömare behöva vara mer omfattande än den som sattes in mot Irak i Gulfkriget.

Låt mig avslutningsvis nämna något om tankar som för närvarande finns för att skona civilbefolkningen mot övergrepp.

Den s.k. Corell-missionen som på ESK:s initiativ undersökte förekomsten av brott mot humanitär lag i det serbkontrollerade östra Kroatien har i pre-

ventivt syfte rekommenderat att en internationell brottsdomstol ad hoc upprättas för Jugoslavien. Denna skulle kunna utkräva ett personligt ansvar av dem som begått grova brott. Corell-missionens förslag har av ESK sänts vidare till FN:s expertkommission, som tillsatts för att motta och analysera information om brott mot humanitär rätt i forna Jugoslavien. Sverige avvaktar tills vidare expertkommissionens arbete. Om inte FN handlar inom en relativt snar framtid, kan Sverige komma att i ESK ta upp hela denna frågeställning till granskning på nytt.

Vid säkerhetsrådets debatt om Bosnien-Hercegovina i mitten av november diskuterades frågan om att tillskapa säkra områden i Bosnien-Hercegovina för flyktingarna. Säkerhetsrådet beslöt undersöka hur sådana områden kan främjas.

Sådana säkra områden skulle kunna undanröja den värsta nöden och ge flyktingarna tillfälligt skydd. De får dock inte leda till att flyktingproblemet permanentas. En av Jugoslavienkonferensens bärande principer är att alla politiska lösningar i Jugoslavienkonflikten, som innebär att flyktingarna inte kan återvända till sina hemorter, kommer att förkastas.

Om än långt ifrån tillräcklig bör utplacering av den tidigare nämnda styrkan om 6 000 man något underlätta för flyktingarna att nå en tillflyktsort undan krigets fasor.

Anf. 70 HANS GÖRAN FRANCK (s):

Herr talman! Jag ber att få tacka utrikesministern för det utförliga sammanfattande svaret på min fråga om regeringens inställning och åtgärder i denna fråga. Det finns många positiva saker som utrikesministern redovisar.

Bakgrunden till att jag ställde frågan var den handläggning som förekommit den allra senaste tiden inom Europarådet, där jag är delegat. Där görs nu särskilda ansträngningar för att förmå regeringar runt om i Europa, bland dem som är medlemmar i Europarådet, att göra ytterligare insatser. Det är mycket vällovligt att dessa aktioner och initiativ tas upp i så många länder som möjligt inom Europarådets ram.

I den rekommendation som kommer från Europarådets parlamentariska församling nämns en fråga som jag var med om att väcka vid den senaste sessionen, en fråga som nu markerats alldeles särskilt. Jag utgår från att utrikesministern känner till de uttalanden det är fråga om. Det handlar om en begäran att regeringarna skall använda the Social Development Fund för att assistera personer som är hemlösa. Jag tycker att det är ett viktigt förslag. Om man kommer med ett konkret projekt finns det nämligen medel att få ur denna fond. Jag skulle därför vilja fråga utrikesministern: Har denna fråga behandlats och i så fall på vilket sätt?

Anf. 71 Utrikesminister MARGARETHA AF UGGLAS (m):

Herr talman! Denna fråga anhängiggjordes också vid ministerkommitténs möte i Strasbourg den 5 november. Sveriges inställning är klart positiv. I mitt anförande där framhöll jag att Sverige stödde detta förslag och att vi via våra ledamöter i denna fonds styrelse skulle stödja förslaget. Jag tycker att det är ett utmärkt förslag, att fondens medel kan användas till detta. Jag vill gärna säga att jag uppfattade det som en allmän uppslutning från ministerkommit-

téns ledamöter, att man i detta hänseende i allra högsta grad skulle backa upp den parlamentariska församlingens initiativ.

Anf. 72 HANS GÖRAN FRANCK (s):

Herr talman! Jag är tacksam för att förslaget har fått en positiv behandling och att utrikesministern har stött det. Men det räcker inte med att man stöder det. Det är fråga om att verkligen få i gång ett projekt från svensk sida eller tillsammans med andra länder.

När jag väckte frågan i flyktingkommittén vid Europarådet var det en rad länder som visade intresse t.o.m. för att samarbeta med Sverige. Jag undrar om utrikesministern kan säga någonting om hur hon tänker sig att detta skall förverkligas praktiskt.

Anf. 73 Utrikesminister MARGARETHA AF UGGLAS (m):

Herr talman! Det återstår att ta tag i hur det skall förverkligas praktiskt. Som jag förstår det lånar tydligen medlemsstaterna pengar ur den sociala fonden för att sedan sätta i gång projekt. Jag skall gärna ta med mig detta tillbaka till dem som handlägger dessa frågor. Det är alltid en fördel att se att saker och ting utförs i praktiken. Jag vill gärna göra det.

Jag måste nämna för Hans Göran Franck att det tyvärr är vissa speciella problem med den sociala fonden. Jag vet inte om han är medveten om det.

Anf. 74 HANS GÖRAN FRANCK (s):

Herr talman! Det kan finnas problem. Men de problemen är inte av den arten att detta förslag inte skall gå att förverkliga. Det projekt jag tänker på särskilt gäller hemlösa och även flyktingar. Jag tänker mig närmast att Sverige för egen del eller tillsammans med andra länder skulle kunna göra alldeles speciella insatser för att t.ex. skapa tak över huvudet åt människor.

Jag tycker att det är mycket angeläget. Jag hade hoppats att detta skulle behandlats mera inom Utrikesdepartementet. Jag framförde detta till Ann-Cathrine Haglund, och delegationen i Europarådet har varit ense. Jag hade hoppats att detta skulle ha kommit litet längre på väg. Nu väntar jag på att utrikesministern kommer med praktiska åtgärder på denna punkt.

Anf. 75 Utrikesminister MARGARETHA AF UGGLAS (m):

Herr talman! Jag skall ta med mig frågan tillbaka. Jag får se hur situationen är.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på fråga 1992/93:208 om Svedabs information till barn

Anf. 76 Kommunikationsminister MATS ODELL (kds):

Herr talman! Ulla Tillander har frågat mig vilka åtgärder jag avser vidta för att Svedabs information skall uppfylla de rimliga krav på saklighet och allsidighet som måste kunna ställas på information från ett bolag som är statligt och skattefinansieras.

Enligt riksdagens beslut om Öresundsförbindelsen äger Vägverket och Banverket rätt att teckna aktier upp till maximalt 100 miljoner kronor i Svedab. Svedab är därmed ett statligt bolag. Det är däremot inte skattefinansierat. Öresundsförbindelsen samt de svenska anslutningarna skall finansieras i sin helhet med avgifter från trafikanterna. Några anslag över statsbudgeten är inte aktuella.

Beträffande Svedabs verksamhet har bolaget två huvuduppgifter. Svedab skall dels vara svenskt ägarbolag i det konsortium som svarar för all verksamhet som avser kust-till-kust-förbindelsen, dels svara för all verksamhet som avser de svenska anslutningarna till förbindelsen. Regeringens uppgift är inte att detaljstyra denna verksamhet.

Prövningen av förbindelsen skall genomföras för att bl.a. säkerställa att förbindelsen inte står i strid med kravet på en god miljö. Ansökan om tillstånd har inlämnats till regeringen, Vattendomstolen och Koncessionsnämnden för miljöskydd. Jag är övertygad om att samtliga dessa instanser kommer att genomföra sin prövning på ett självständigt och fullgott sätt.

Anf. 77 ULLA TILLANDER (c):

Herr talman! Jag vill tacka kommunikationsministern för svaret på min fråga. Jag tycker faktiskt inte att jag har fått svar på frågan om lämpligheten i Svedabs information till elvaåringar.

Miljökonsekvenserna av ett eventuellt brobygge är ännu inte behandlade. Därför är heller inte något definitivt beslut om att Öresundsbron skall byggas fattat. Det antyds också i svaret.

Intresset för och engagemanget i miljöfrågor ökar hela tiden. Medvetandet om att detta är en fråga som framtiden hänger på växer hos alla, i synnerhet hos den unga generationen. I skolan arbetar man mycket för att bygga upp ett miljömedvetande teoretiskt och praktiskt.

Med sin kampanj tar inte Svedab medvetenheten om miljön hos unga människor på allvar. Svedab desavouerar också enligt min uppfattning den mödosamma granskning som riksdag och regering underkastar frågan. Därmed gör Svedab miljömedvetandet hos unga människor en otjänst.

De barn Svedab riktar sig till kan uppleva kampanjen som vuxenvärldens litet nonchalanta hantering av frågor som är djupt engagerande. Man kan inte ifrågasätta Svedabs nit och iver att göra allt för att vara till lags. Bortsett från att iver i sin ensidighet kan te sig naiv finns ett allvarligt etiskt krav på saktlighet i information som är riktad till barn.

Jag vill därför fråga kommunikationsministern om det inte måste finnas en etisk ram av saktlighet och objektivitet som begränsar friheten att hantera informationsuppgiften och om inte detta krav skärps när man riktar sig till barn. Borde inte kravet accentueras när informationen kommer från ett statligt bolag?

Anf. 78 Kommunikationsminister MATS ODELL (kds):

Herr talman! Jag håller med Ulla Tillander om att såväl statliga som privata bolag i all information – särskilt när den är riktad till barn – måste hålla sig inom en strikt etisk ram för saktligheten. Det finns ju myndigheter som prövar denna typ av frågor. Jag tillhör inte dem som har till uppgift att pröva

huruvida olika former av information från våra statliga verk, bolag och företag ligger inom denna etiska ram.

Däremot vill jag gärna säga att det viktiga just nu är – och där tror jag att Ulla Tillander och jag är helt överens – att vi ser till att den miljöprovning som nu pågår blir så noggrann och så heltäckande som över huvud taget är möjligt. Jag har mycket goda förhoppningar om att de tre instanserna plus den internationella expertpanelen skall se till att så blir fallet.

Jag tror att syftet med informationen har varit att informera om att förbindelsen utgör en infrastrukturesatsning, som är långsiktig och skall vara i väldigt många år och där de kommande brukarna är dagens ungdom. Jag tror att Svedab med dessa brev från klubben har velat få unga människor att fundera på vad förbindelsen mellan våra två nordiska länder kan leda till när det gäller att bygga upp kontakter och skapa ett ökat utbyte i framtiden med ungdomar på andra sidan sundet.

Anf. 79 ULLA TILLANDER (c):

Herr talman! Jag håller självklart med kommunikationsministern om att miljöprovningen måste vara helt avgörande. Men invändningen mot hela den kampanj som vi nu diskuterar är att man helt enkelt föregriper beslut som ännu inte är fattade. Det kan upplevas såsom en missaktning av riksdagens och regeringens rätt att först pröva premisserna och sedan besluta. Respekten för den demokratiska beslutsgången ökar inte hos elvaåringar, om de märker att ett reklambolag utan att blinka helt enkelt sätter sig över de demokratiska spelreglerna i en sådan här viktig fråga.

Exemplets makt är stor. Kommunikationsministern måste hålla med om att skolans ansträngningar att fostra till respekt för de demokratiska spelreglerna inte underlättas genom ett sådant här agerande.

Anf. 80 Kommunikationsminister MATS ODELL (kds):

Herr talman! Jag upprepar gärna att det är mycket viktigt att informationen håller sig inom strikta gränser för sakligheten och att det också finns en etik i detta sammanhang. Jag tycker även att man måste väga in att det finns ett beslut som bygger på mycket stora majoriteter i såväl Sverige som Danmark om att det skall till en fast förbindelse av detta slag samt att resp. länders regeringar och riksdagar har anslagit dessa pengar för att arbetet skall komma i gång med en första fas i miljöprovningen.

Jag måste ändå konstatera att det hittills verkar som om kravet på saklighet är uppfyllt. Det är inte min sak att pröva detaljerna i informationen.

Anf. 81 ULLA TILLANDER (c):

Herr talman! Miljöprovningen kan ändå inte vara en detalj utan måste vara helt avgörande för om en bro kan komma till stånd. Först när ett slutgiltigt beslut är fattat, kan rimliga kampanjer komma i fråga. Sydsvenska Dagbladet har tagit upp denna kampanj i en artikel med rubriken "Barn lockas bli brovänner". Man har även frågat eleverna i en skola i Staffanstorp utanför Malmö vad de anser. Också barnen har reagerat mot kampanjen. En elev säger: Jag trodde att det var bestämt att bron skulle byggas när jag läste vad

de skrev. Det skulle också vara roligt att få åka helikopter. Det där med mindre avgaser lät bra, men jag vet inte om det är sant.

En annan elev säger: Där står bara bra saker. Där står inget dumt, men de vill nog inte skriva det dumma.

En tredje elev frågar: Hur kan de lova ut priser, när det inte är bestämt att bron skall byggas?

Enligt min uppfattning är barnen egentligen klokare än de här kampanjmakarna.

Anf. 82 Kommunikationsminister MATS ODELL (kds):

Herr talman! Jag tror att barnen är mycket vaksamma, vilket även framgår av de citat som Ulla Tillander läste upp.

I sin fråga undrade Ulla Tillander varför datum för invigningen är fastställt. Det är fastställt sedan ett halvår tillbaka för att klargöra förutsättningarna för hela projektet. Det har naturligtvis ingenting att göra med just denna broklubb.

Anf. 83 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag medger ytterligare ett inlägg från vardera talaren.

Anf. 84 ULLA TILLANDER (c):

Herr talman! Miljöprövningen, som har ansetts värd att särskilt omnämnas i regeringsförklaringarna, framstår såsom ett spel för galleriet. Jag hoppas att så inte är fallet.

Även om Svedab kanske har vunnit en liten seger bland elvaåringarna, har vi alla samtidigt på detta sätt förlorat något, om respekten för spelreglerna i samhället negligeras. Enligt min uppfattning borde Svedab dra tillbaka sin kampanj. Det är just nu inte läge för en sådan.

Anf. 85 Kommunikationsminister MATS ODELL (kds):

Herr talman! Jag vill avslutningsvis säga att jag delar Ulla Tillanders uppfattning att det är viktigt att den mycket omfattande miljöprövning av hela detta projekt som för närvarande pågår blir så noggrann och heltäckande som över huvud taget är möjligt.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Svar på fråga 1992/93:213 om Postens organisationslösningar

Anf. 86 Kommunikationsminister MATS ODELL (kds):

Herr talman! Sten-Ove Sundström har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder så att Postverkets planer på terminaler och åtföljande transportlösningar stämmer överens med de beslut som riksdagen har fattat om miljövänliga och samhällsekonomiska transporter.

Riksdagen har givit Postverkets styrelse i uppdrag att lösa postservicen i Sverige. Riksdagen har angivit mål för ekonomisk lönsamhet, servicenivå och kvalitet. Hur dessa mål skall uppfyllas har överlämnats till Postverkets

styrelse och ledning att avgöra. I årets treårsplan har Postverket redovisat att man nått de mål som riksdagen har ställt, vilket är tillfredsställande.

Postverkets styrelse och ledning ser för närvarande över antalet brevsorteringsterminaler i landet. En översyn av dessa är angelägen på grund av de förändringar som sker genom användandet av ny teknik och sjunkande brevvolymer. Den allt snabbare förändringstakten ställer höga krav på Postverkets organisation att anpassa sig i tid för att mildra konsekvenserna och kunna upprätthålla en god postservice till alla till rimliga priser.

Mitt förtroende för Postverkets styrelse är stort, och som jag har sagt i ett tidigare svar till Sten-Ove Sundström förutsätter jag att Postverkets styrelse gör de affärsmässiga bedömningar vad avser Postverkets distributionssystem som är mest lämpliga för verksamheten när beslut i frågan tas.

Anf. 87 STEN-OVE SUNDSTRÖM (s):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret på min fråga. Statsrådet uppger att riksdagen har angivit mål för ekonomisk lönsamhet, servicenivå och kvalitet. Så långt är det riktigt. Det är också riktigt att Postverkets styrelse har till uppgift att göra de affärsmässiga bedömningarna.

Det var dock egentligen inte detta som min fråga gällde. Jag har pekat på de planer som föreligger och som minst sagt medför underliga distributionsvägar. Jag kan ta några konkreta exempel som berör vårt nordligaste län.

Om jag såsom kirunabo postar ett brev till min granne, får detta brev göra en utflykt på nära 70 plus 70 mil, dvs. 140 mil, innan det når min granne. Det skall först flygas från Kiruna till Umeå, nära 70 mil. Hälften av den post som flygs till Umeå skall sedan flygas tillbaka under samma dygn.

Från Norrbotten till Västerbotten, dvs. från Kiruna och Luleå till Umeå, går det ungefär fem flygplan varje dygn tur och retur med post. 50 % av posten skall flygas tillbaka. Man kan verkligen fråga om det är miljövänligt och samhällsekonomiskt riktigt att utföra dessa transporter på detta sätt med tanke på de beslut som riksdagen har fattat om att vi skall värna om miljön. Dessutom skall en stor del av den post som i dag fraktas med järnväg föras över till landsvägstransporter.

De här planerna är visserligen inte realiserade till hundra procent, men jag tror att det är angeläget att det ges en signal från central nivå om att dessa planer på transporter strider mot riksdagsbeslut, eller åtminstone inte är väl anpassade till besluten. Man går här motsatt väg och förlänger de redan långa transportvägarna. Det leder till att flygplan åker tur och retur med samma post. Om man hade ett vettigt terminalsystem skulle man inte behöva ha en sådan transportplan. Därmed skulle man kunna göra samhällsekonomiska vinster och bättre kunna hantera vår gemensamma miljö. Det är det sistnämnda som min fråga egentligen berörde, men den har inte statsrådet svarat på.

Anf. 88 Kommunikationsminister MATS ODELL (kds):

Herr talman! Sten-Ove Sundström säger att han har pekat på planer som föreligger. På den punkten har han delvis fel. Sten-Ove Sundström beskriver i sin fråga ett flygkoncept som faktiskt inte alls överensstämmer med den

regionala utredningens förslag. Dessutom kan tilläggas att posten till och från Kiruna flygs också i dag, liksom posten från Luleå och söderut.

Det finns inte heller något beslut om övergång från järnvägstransporter till biltransporter. Vid ett genomförande kommer transporter att upphandlas från den entreprenör som kan svara upp mot Postens krav på transporttider till lägsta kostnad. Det är de principer som Sten-Ove Sundström och jag diskuterade vid en frågedebatt för ungefär ett år sedan. De principerna gäller fortfarande. Besluten har ännu inte fattats i denna fråga. Men det är Postverkets styrelse som skall fatta besluten.

Anf. 89 STEN-OVE SUNDSTRÖM (s):

Herr talman! Det är riktigt att de definitiva besluten inte har fattats. Det är därför jag väcker frågan igen. Jag beskriver de preliminära planer som ännu inte finns i realiteten. Om man skall kunna påverka ett myndighetsbeslut på något sätt bör man göra det innan de definitiva besluten har fattats.

Det finns en stor oro för att man i sin strävan att koncentrera organisationen och verksamheten, kan göra distributionssystem som inte är förenliga med vår omtanke om miljön och samhällsekonomin. När man flyger post kors och tvärs över vårt land gäller det inte bara hastigheten. Ibland kan det gå lika snabbt att transportera posten på järnväg. Man kan konstruera terminalsystemet på ett sådant sätt att man uppfyller den miljövänlighet som vi eftersträvar i vårt transportväsen.

Jag tycker att statsrådet bör hänga med litet grand i vad som händer och sker. Det finns andra alternativa planer. Man behöver göra en ordentlig miljöanalys innan man sätter den nya organisationen i sjön. Det tror jag är värdefullt för samhällsekonomin och miljön.

Anf. 90 Kommunikationsminister MATS ODELL (kds):

Herr talman! Jag vet inte hur Sten-Ove Sundström transporterar sig själv fram och tillbaka mellan Kiruna och Stockholm. Han måste själv göra en bedömning utifrån miljöaspekter, tidsåtgång, effektivitet osv. Samma rätt att fatta beslut har riksdagen gett Postverket. Man har gett dessa ramar.

Jag tror att det vore mycket olyckligt om riksdagen och regeringen skulle detaljstyra. Vi kan naturligtvis införa ytterligare restriktioner i beslut, där vi säger att vissa element skall väga tyngre än andra. Det som är överordnat för Postverket tror jag ändå är att vi skall ha en effektiv och bra postbefordran i vårt land – inte minst i de norra och glest befolkade delarna av Sverige.

Anf. 91 STEN-OVE SUNDSTRÖM (s):

Herr talman! I dag fungerar övernattnsbefordran av post till norra Sverige mycket bra. Det finns en oro för att den skall försämrast. Men det finns framför allt en oro för att man inte skall nå de mål vi har satt upp för miljövänliga transporter och samhällsekonomisk verksamhet, när man koncentrerar organisationen så som man nu gör.

De föreliggande planerna, även om de är preliminära, innebär att man enbart skall ha en terminalort i den norra delen – en fjärdedel – av Sverige.

Transporterna blir då mera koncentrerade, och man blir beroende av lufttransporter på ett helt annat sätt.

Postverket har en bra service i dag. Men vi är oroliga för att den skall försämras. Därför finns det anledning att peka på de faktorer som kan bli besvärliga i en framtid när det gäller vårt värn om miljön och våra transporter.

Jag tycker därför att statsrådet bör ta sig en titt på de förslag som finns – inte minst från facken i Norrbotten – där man har jobbat fram alternativ som kan klara vår gemensamma miljö och samhällsekonomin på ett betydligt bättre sätt än med de preliminära planer som föreligger i dag.

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Svar på fråga 1992/93:218 om Rödkobbsleden och miljön

Anf. 92 Kommunikationsminister MATS ODELL (kds):

Herr talman! Pär Granstedt har frågat statsrådet Görel Thurdin om vilka åtgärder hon ämnar vidta för att säkerställa att färjetrafiken genom Stockholms skärgård får bästa möjliga utformning ur miljösynpunkt.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall besvara frågan.

Jag vill inledningsvis nämna att ett av regeringens trafikpolitiska mål är att skapa mindre resurskrävande och miljöbelastande transportsystem. Detta gäller även för färjetrafiken till och från Stockholm, som även är en fråga av stor regional betydelse.

Pär Granstedt refererar i sin fråga till den utredning om färjetrafiken till och från Stockholmsregionen som överlämnats till Kommunikationsdepartementet. I utredningen har de sjö- och landbaserade person- och godstransporterna till och från Stockholmsregionen kartlagts. Utredningen har även lämnat förslag till åtgärder för att bl.a. minska färjornas miljöpåverkan i skärgården.

Jag anser att utredningen är ett värdefullt underlag för den fortsatta diskussionen i och mellan kommuner, regionala organ och statliga myndigheter om hur man skall uppnå effektiva och miljövänliga transporter i Stockholmsregionen. Jag vill dock avvakta med utförligare kommentarer om utredningen till budgetpropositionen.

Anf. 93 PÄR GRANSTEDT (c):

Herr talman! Jag ber att få tacka kommunikationsministern för svaret på min fråga. Jag ställde den framför allt som en plan- och miljöfråga, och det var därför som jag väntade mig att planministern skulle svara. Men jag sätter stort värde på att jag nu får ett svar av kommunikationsministern. Jag kanske inte sätter fullt så stort värde på innehållet, eftersom svaret inte innehöll särskilt mycket. Jag skall med stor spänning läsa budgetpropositionen, där jag tydligen skall få ett utförligare svar.

Det här är en miljöfråga av mycket stor räckvidd för Stockholms skärgård. Stockholms skärgård är i sin tur en miljö som får beskrivas som världsunik. Vi sysslar således med ett mycket känsligt område.

Vi vet alla att den utredning som jag och statsrådet refererade till åter tar upp tanken på att spränga en ny farled genom Rödkobbsfjärden, vilket är ett stort ingrepp. Det vore bra om jag kunde få bekräftat från statsrådet att regeringen kommer att se till att den frågan blir föremål för en utförlig miljöprövning innan man går vidare med tanken på en ny farled. Man bör också förutsättningslöst pröva om det går att minska färjetrafikens belastning på Stockholms skärgård. Det kan t.ex. ske genom hastighetsbegränsningar och genom att man ser till att delar av färjetrafiken samlas i andra hamnar än Stockholm.

Anf. 94 Kommunikationsminister MATS ODELL (kds):

Herr talman! Pär Granstedt och jag har det gemensamma intresset att verkligen slå vakt om den unika naturresurs som Stockholms skärgård utgör. Det är regeringens samlade intentioner att se till att så sker.

Sjöfartsverket ansvarar för inrättandet av allmänna farleder. Det sker i enlighet med vattenlagen och naturresurslagen. Det är de instrument som används. Jag utgår ifrån att prövning av nya farleder generellt sett sker enligt gällande lagstiftning. Det finns kanske ingen direkt automatik i vilka leder som skall prövas enligt olika kapitel i de olika lagarna. Detta kan jag inte svara på. Det är en fråga som får beredas av Miljödepartementet. Det är dock helt klart att det skall ske en noggrann miljöprövning av nya farleder.

Herr talman! Jag vänder mig litet grand emot den allt oftare framförda uppfattningen att man skall spränga sig fram med stora ingrepp. Jag läste en ledarartikel för en tid sedan som talade om att man skulle spränga bort kobbar och skär. Man får en känsla av att skärgården kommer att ommöbleras till oigenkännlighet. Om jag har förstått utredningen rätt handlar det om att spränga bort ett smärre grund på ett stort antal meters djup. Man skall spränga med ett material – inte dynamit – som är långsamverkande och expanderande. Materialen forslas bort till någon djupgrav. Jag tror att ingreppen i naturen inte kommer att märkas så mycket som man har haft anledning att tro när man har lyssnat till den offentliga debatten. Icke desto mindre är det självklart oerhört viktigt att man noggrant utreder de långsiktiga miljökonsekvenserna av nya farleder i denna mycket känsliga del av vår natur.

Anf. 95 PÄR GRANSTEDT (c):

Herr talman! Jag har för min del inte talat om att spränga kobbar och skär. Jag är medveten om att det är fråga om undervattenssprängningar. Det hindrar dock inte att det är fråga om ett ganska allvarligt ingrepp i en fjärd som hittills har varit tämligen orörd när det gäller tyngre trafik.

Jag förstår att kommunikationsministern inte har den totala överblicken över hur miljöprövning kan ske. Det var nog därför jag ställde frågan till statsrådet Thurdin som har det ansvarsområdet. Jag noterar i alla fall den starka vilja som finns hos regeringen att se till att det görs en så noggrann miljöprövning som möjligt. Jag hoppas att man i den fortsatta beredningen kommer att ta ett helhetsgrepp på frågan om den trafik som går genom skärgården i syfte att verkligen åstadkomma ett trafiksystem som leder till minsta

möjliga belastning. Man måste också se på en framtid, där trafiken över Östersjön kanske kommer att växa ytterligare på nya destinationer.

Överläggningen var härmed avslutad.

16 § Svar på fråga 1992/93:220 om kraven på att SJ visar vinst

Anf. 96 Kommunikationsminister MATS ODELL (kds):

Herr talman! Thommy Ohlsson har frågat mig om jag kommer att verka för att vinstkraven på SJ minskar under den pågående lågkonjunkturen.

I 1988 års trafikpolitiska beslut beslöt riksdagen att SJ:s styrelse och ledning skulle ges i uppdrag att rekonstruera SJ och förbättra resultatet med minst 1 miljard kronor. Därutöver uttalades målet att SJ:s verksamhet skulle vara självfinansierande vid rekonstruktionsperiodens utgång. SJ redovisade vid denna tidpunkt betydande underskott. Rekonstruktionsperioden går ut den 1 juli 1993. Därefter skall nya och marknadsmässiga krav ställas på SJ enligt riksdagens beslut.

SJ:s styrelse och ledning gör stora ansträngningar för att förbättra järnvägstrafikens konkurrenskraft jämfört med andra trafikslag. De enda vinstkrav SJ har på sig i dag är att utvecklas av egen kraft. Att sänka dessa krav vore på sikt att försämra SJ:s konkurrenskraft.

Jag avser att återkomma till riksdagen med en utvärdering av SJ:s rekonstruktionsperiod och även formulera nya mål för SJ:s verksamhet.

Anf. 97 THOMMY OHLSSON (v):

Herr talman! Jag skall be att få tacka för kommunikationsministerns svar. Jag kan däremot inte påstå att jag är speciellt nöjd med det svar jag har fått.

Vi kan i dag konstatera att SJ befinner sig i kris. Det beror till stor del på politiska beslut som har fattats i samband med och efter 1988 års trafikpolitiska beslut. Vi har fått moms på kollektivtrafiken, vilket har höjt biljettpri-serna med ca 20 %. Man har höjt SJ:s soliditetsgrad till 40 %, vilket är ex-tremt högt. Man har tagit bort det statliga godsstödet på 450 000 miljoner, vilket har försämrat SJ Gods resultat. Man har avreglerat busstrafiken, vil-ket betyder att det i princip är fritt fram för interregional busstrafik. Man planerar en avreglering av trafiken på stomnätet. Dessutom har man kravet att SJ skall gå med vinst. Det sistnämnda har fått mycket svåra konsekven-ser. Jag vet det, eftersom jag jobbar i företaget.

Man gör i dag kortsiktiga och desperata besparingar. Man riskerar att för-störa ett väl sammanhållet transportsystem. Man kan fråga sig vad som hän-der den dag då konjunkturen förhoppningsvis vänder. Kommer vi då att ha ett fungerande järnvägstransportsystem i Sverige?

Jag tycker att det är viktigt att vi prioriterar vad vi skall göra med ett så-dant företag som SJ. Skall det vara en vinstmaskin eller skall det vara ett företag som genomför bra och miljövänliga transporter och som tar ett an-svar för den regionala balansen? Vi måste ha en helhetssyn på trafikpolitiken där man tar mycket stor hänsyn till miljön.

Herr talman! Jag vänder mig litet emot att Thommy Ohlsson beskriver SJ såsom varande ett företag i kris. Det är tvärtom så att svenska SJ förmodligen är världens mest effektiva järnvägsföretag, som också går med överskott i dag.

Lägg märke till att alla de åtgärder som Thommy Ohlsson räknade upp är sådana som Sveriges riksdag har fattat beslut om. Jag vågar ändå påstå att de krav som har ställts på SJ har gjort att företaget har utvecklats mot ett mer kundorienterat, effektivt och i framtiden mer konkurrenskraftigt företag. Det man har att konkurrera med är privatbilen, flyget och bussarna. Det är bara genom att bli mer konkurrenskraftigt som SJ har chansen att dra till sig fler passagerare från de andra trafikslagen.

Jag tror att Thommy Ohlsson och jag kan förena oss i önskan att försöka göra allt för att SJ skall ta så mycket passagerare som möjligt från andra mindre miljövänliga trafikslag. Men när han talar om att staten ser på SJ som en vinstmaskin måste jag verkligen protestera. Det finns i dag över huvud taget inget avkastningskrav på SJ. Det enda kravet är att det skall kunna utvecklas av egen kraft.

Konkurrensen har hittills kommit från andra trafikslag. Det är positivt när vi runt 1995 också får konkurrens på spåren. Titta på vad som har hänt vid avregleringen av flyget! Det har inneburit att priserna har gått ner och utbudet av avgångar har ökat. Vi är övertygade om att samma utveckling också är på gång inom SJ. Jag ser mycket positivt på SJ:s möjligheter att i framtiden i ännu större utsträckning bli ett verkligt folkjärnvägsföretag.

Anf. 99 THOMMY OHLSSON (v):

Herr talman! Att Sveriges riksdag har fattat dessa beslut gör dem tyvärr inte bättre.

Jag vill ta ett exempel från verkligheten på vad krisen innebär för SJ Gods. Man har fattat beslut om ett s.k. elvapunktprogram, dvs. att rangering skall ske på elva ställen i Sverige. I Värmland, som jag kommer ifrån, kommer det inte att ske någon rangering. Det kommer att innebära en hel del. Vi har kunder i Säffle som vill skicka vagnar till Norge. Vagnarna har tidigare gått till Kil, där de har satts in i ett godståg. Fr.o.m. nu kör man i stället vagnar ner till Sävenäs rangerbangård, vidare från Sävenäs till Hallsberg, och sedan från Hallsberg mot Norge. När de passerar Kil har de i stället för att ha åkt 6 mil åkt 60 mil. Jag kan ge kommunikationsministern flera sådana exempel.

Man kan då fråga sig om detta är vettigt. Det är verkligen kundovänligt och ger en sämre kvalitet på produkten. Jag tror att vi på detta sätt riskerar att förlora kunder.

Anf. 100 Kommunikationsminister MATS ODELL (kds):

Herr talman! SJ:s ledning har fått rätten att själv styra verksamheten. Riksdagen och regeringen lägger sig inte i detta. SJ har fått utomordentliga befogenheter på detta område. Det man har att göra är att konkurrera med lastbilstrafiken, framför allt på godssidan. Det är för att bli konkurrenskraftig gentemot landsvägstrafiken som man vidtar olika åtgärder.

Självfallet är det SJ självt som måste göra bedömningar av hur man bäst

blir konkurrenskraftig. Det är naturligtvis prisnivån som är den kritiska punkten – det gäller pris, snabbhet och punktlighet i leveranserna. Jag har fullt förtroende för att SJ-ledningen vidtar de åtgärder som är långsiktigt ändamålsenliga för att vi skall kunna stärka järnvägens ställning i det svenska transportsystemet.

Anf. 101 THOMMY OHLSSON (v):

Herr talman! Jag själv och många andra SJ-anställda ifrågasätter de beslut som fattas av SJ:s ledning. Vi tror att de går åt fel håll. Men man måste också kritisera de politiker som ger förutsättningarna.

Jag och Mats Odell har inte riktigt samma syn på detta. Jag anser att järnvägstrafiken i dag är utsatt för ett marknadsexperiment som jag är rädd för kommer att knäcka SJ. Det kommer att få förödande konsekvenser för samhällsekonomin, för regionalpolitiken och inte minst för miljön. Det finns även ganska många järnvägsanställda som i dag är varslade, och fler lär det bli. Jag tycker att Sverige har en dålig trafikpolitik, och jag beklagar att inte regeringen och kommunikationsministern är beredda att ändra på den.

Anf. 102 Kommunikationsminister MATS ODELL (kds):

Herr talman! Jag tror i och för sig att Thommy Ohlsson har rätt i att vi kanske har litet olika syn på marknadsekonomi. Men jag tror ändå att Thommy Ohlsson kan se fram mot att rekonstruktionsperioden nu löper ut den 1 juni. Då skall verksamheten utvärderas, och vi får studera vilka effekter dessa olika åtgärder har fått. Därefter skall regeringen komma tillbaka till riksdagen och föreslå nya mål för SJ:s verksamhet.

Överläggningen var härmed avslutad.

17 § Svar på fråga 1992/93:221 om SJ:s persontrafik på sträckan Karlstad–Kil–Göteborg

Anf. 103 Kommunikationsminister MATS ODELL (kds):

Herr talman! Thommy Ohlsson har frågat mig vilka åtgärder jag avser vidta för att förhindra en nedläggning av persontrafiken på sträckan Karlstad–Kil–Göteborg.

SJ bedriver för närvarande persontrafik på stomnätet mellan Karlstad och Göteborg via Kil och har enligt uppgift från SJ inte fattat något beslut att lägga ner trafiken. SJ genomför dock för närvarande en översyn av bl.a. nämnda trafik tillsammans med berörda trafikhuvudmän.

Genom 1988 års trafikpolitiska beslut gavs SJ förutsättningar att bedriva tågtrafik på företagsekonomiska villkor. Staten upphandlar sedan viss regionpolitiskt angelägen interregional persontrafik som SJ beslutat lägga ner på företagsekonomiska grunder.

Jag är mot denna bakgrund för närvarande inte beredd att vidta några åtgärder med anledning av Thommy Ohlssons fråga.

Anf. 104 THOMMY OHLSSON (v):

Herr talman! Bakgrunden till frågan är de uppgifter som förekom i pressen för någon månad sedan om att SJ var beredd att lägga ner persontrafiken på den här sträckan. Den som gick ut med dessa uppgifter var den som är projektansvarig för denna linje – jag tror att han heter Antonsson. Detta var en fullständig överraskning för många parter, inte minst för de kommuner som skulle bli drabbade. Det blev naturligtvis en stor uppståndelse, särskilt i Säffle och Åmål, två orter som skulle bli helt utan järnvägstrafik om detta genomfördes.

Jag vet att den här diskussionen har förts, och man kan fortfarande tänka sig att lägga ner trafiken. Kanske inte vid tidtabellsskiftet 1993, men vid tidtabellsskiftet 1994 finns risken att så sker. Om olyckan skulle vara framme, är kommunikationsministern då beredd att av regionalpolitiska skäl köpa upp trafik på denna sträcka?

Anf. 105 Kommunikationsminister MATS ODELL (kds):

Herr talman! Jag har en allmän restriktivitet mot att svara på hypotetiska frågor. Men jag vill i detta fall erinra om det som gäller.

Om SJ beslutar att lägga ner persontrafik på olika sträckor, finns möjligheten för staten att ta med detta i den upphandling som sker genom en förhandlingsman. Det är generaldirektören på Sjöfartsverket Kaj Janérus. Han gör då en bedömning. Jag vill bara peka på att denna möjlighet finns om det skulle bli på detta vis.

Jag tror att den här typen av signaler om att det finns en viss risk för att en sträcka läggs ner har den positiva effekten att det medvetandegör människor i området: det är viktigt att man kämpar för sin järnväg, och framför allt att man använder järnvägen.

Sedan finns det också möjligheter att vidta en mängd andra åtgärder. Det finns exempel från Blekinge kustbana, där man genom att sätta in nytt vagnmateriel i ett samarbetsprojekt med regionen har åstadkommit en trafikantökning med över 100 %. Därmed har man förvandlat en järnväg från en förlustjärnväg till en järnväg som också företagsekonomiskt går ihop.

Anf. 106 THOMMY OHLSSON (v):

Herr talman! Om man satsar på denna järnväg tror jag att man dels skulle kunna sänka de fasta kostnaderna, dels kunna få ett ökat resandetal. Jag tror också att detta kan få det positiva med sig att folk i bygden vaknar upp, kämpar för sin järnväg och tar till vara sina intressen.

Överläggningen var härmed avslutad.

18 § Svar på fråga 1992/93:212 om Sveriges turistråds resedatabas

Anf. 107 Näringsminister PER WESTERBERG (m):

Herr talman! Nils T Svensson har frågat mig vad jag avser vidta för åtgärder så att den turist- och resedatabas som Sveriges turistråd byggt upp kan fortsätta sin verksamhet.

Ett flertal initiativ för att etablera en permanent drift av turism- och resedatabasen, TDB, har tagits. Ett betydande intresse finns hos ett flertal intressenter. Förhandlingar förs med sikt på att åstadkomma en fortsatt drift av TDB. I dessa förhandlingar deltar även Styrelsen för Sverigebildens.

Åtgärder har vidtagits så att driften av TDB är säkrad åtminstone t.o.m. intervjumånaden december 1992.

Anf. 108 NILS T SVENSSON (s):

Herr talman! Denna turism- och resedatabas har funnits i fyra år, och man har arbetat inom ramen för Sveriges turistråd. Den har visat sig vara mycket värdefull. Det är omvittnat av många intressenter. Det är också den enda löpande resevaneundersökning som finns. Dessa kunskaper behövs. Det har vi fått veta från många inom turistnäringen, transportnäringen, den offentliga sektorn, forskningen och andra som är intresserade.

När Sveriges turistråd avvecklades tog jag upp denna fråga med kulturutskottets dåvarande ordförande Jan-Erik Wikström. Jag ställde frågan om utskottet menade att man skulle säkra driften av denna turism- och resedatabas. Hans svar var helt klart. Det var kulturutskottets mening att så skulle ske.

Nu får jag här svaret att näringsministern har tagit flera initiativ för att etablera en permanent drift, och det är bra. Det sägs vidare att det finns ett flertal intressenter, och det är också bra. Man skall förhandla, och även Styrelsen för Sverigebildens är med. Det tycker jag är viktigt. Även om transportsektorn är berörd av detta, och naturligtvis är en stor intressent, menar jag att det huvudsakliga intresset måste finnas inom turistnäringen. I det sammanhanget har Styrelsen för Sverigebildens en självklar uppgift.

Verksamheten är nu säkrad december månad ut. Det betyder att förhandlingarna måste vara slutförda före årsskiftet för att driften skall säkras. Får vi ett avbrott kommer hela upplägget av denna statistikinsamling, som inte minst alla inom näringen har omvittnat är så värdefull, att störas. Hur skall man kunna teckna nya abonnemang om man inte kan utlova någon långsiktighet i verksamheten?

Min fråga är: Tror näringsministern att det finns någon chans att dessa förhandlingar blir klara till årsskiftet, så att vi kan säkra driften?

Anf. 109 Näringsminister PER WESTERBERG (m):

Herr talman! Svar: ja.

Anf. 110 NILS T SVENSSON (s):

Herr talman! Det var kort och kärnfullt. Det ger verkligen svar på frågan. Jag hoppas att jag slipper återkomma till näringsministern i detta ämne.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 111 Näringsminister PER WESTERBERG (m):

Herr talman! Sten Andersson i Malmö har frågat mig om jag är beredd att medverka till att svenska varvssubventioner avvecklas i samma takt som gäller inom Norden och EG.

Jag vill erinra om att nuvarande ordning, med ett kontantstöd som successivt avtrappats, och som upphör automatiskt den 31 december i år, beslutades av riksdagen redan år 1989. Vid riksdagens behandling av frågan betonade näringsutskottet att "Det förslag som regeringen nu framlägger innebär att stödet till varvsindustrin successivt avvecklas", NU 1988/89:22. Därefter har regeringen vid ett flertal tillfällen uttalat sig mot selektiva industristöd. Här har en klar kursändring ägt rum inom näringspolitiken, och frågan om varvsstöd måste ses i detta sammanhang.

Inom EG regleras frågan om statsstöd till varven av ett rådsdirektiv, som dock endast gäller t.o.m. den 31 december 1993. Enligt vad jag erfarit kan ett eventuellt beslut av EG om förlängt varvsstöd fattas tidigast i december 1993. Man kan självfallet i olika avseenden spekulera i huruvida statsstöd kommer att godkännas inom EG också efter 1993. Sten Andersson har därvid framfört uppgiften att detta kommer att tillåtas till år 1996. En sådan förlängning kan troligen inte uteslutas, men något formellt beslut om detta har ännu inte fattats.

Slutligen vill jag betona den vikt regeringen lägger vid den allmänna förbättring av industriklimatet som nu genomförs i form av bl.a. sänkta arbetsgivar- och energijavgifter; förbättringar som kommer också varvsindustrin till godo, liksom pågående valutakursförändring.

Mot den angivna bakgrunden har jag inte för avsikt att nu föreslå en förlängning eller omprövning av varvsstödet.

Anf. 112 STEN ANDERSSON i Malmö (m):

Herr talman! Jag tackar för svaret.

Låt mig betona att jag är emot alla former av subventioner. Man skall inte ha en subvention därför att man möter en duktig konkurrent.

Men nuvarande läge är faktiskt rätt svårt att försvara. Jag förutsätter att utskottet och riksdagen i samband med att det här beslutet fattades 1989 trodde att vi skulle få en situation av likvärdig konkurrens, men så har inte blivit fallet. I dag har vi i Sverige under ännu en månad ett 5-procentigt kontantstöd till nybyggnationer. I Danmark, Norge och Tyskland är kontantstödet betydligt högre ända fram till 1993, och det finns mycket – bl.a. verkligheten – som pekar på att det här stödet kommer att förlängas även efter 1993. Jag fick i förra veckan reda på att danskarna nu planerar att öka sitt stöd just på grund av konkurrensen från Tyskland. I det läget är det svårt att försvara vår inställning och vår attityd.

Jag skulle därför vilja ställa två frågor till statsrådet. Skall vi av rent principiella skäl låta jobben i Sverige försvinna, när det utanför det här huset finns en verklighet som vi kanske aldrig har tänkt på? Om det nu visar sig att EG kommer att förlänga sitt stöd till sina varv, kan man då hoppas på att Sverige

Svar på frågor

omprövar sitt beslut, så att våra svenska varv får en just konkurrenssituation med förutsättningar som liknar dem som deras konkurrenter utomlands har?

Anf. 113 Näringsminister PER WESTERBERG (m):

Herr talman! Subventioner exempelvis i form av valutakursjusteringar och sänkningar av arbetsgivaravgifter gör att konkurrensförutsättningarna hela tiden förändras. Jag vill erinra om att vi den första januari nästa år sänker arbetsgivaravgiften med 4,3 % och att ytterligare en sänkning motsvarande 0,7 % kommer till beroende på semesterförändringar. Vi har fått Europas konkurrenskraftigaste bolagsbeskattning och en av de absolut lägsta kostnadsökningstakterna i Europa, och vi vet samtidigt att produktiviteten i svenskt näringsliv ökar snabbare än i konkurrentländerna. Den senaste veckans händelser har dessutom gjort att svensk valuta värderas lägre, vilket lett till avsevärda konkurrensförbättringar, bl.a. för varvsindustrin.

Vi har alltså uppfattningen att vi skall försöka skapa ett utomordentligt konkurrenskraftigt klimat för samtliga företag, inkl. varven. Vi har också uppfattningen att vi skall försöka se till att ha så likvärdiga konkurrensförhållanden som möjligt i förhållande till övriga omvärlden. När det gamla beslutet fattades var man i riksdagen medveten om att en utfasning höll på att ske inom EG. Självfallet kommer vi att mycket noggrant följa vad som händer inom EG avseende varvsstöd under de kommande månaderna.

Anf. 114 STEN ANDERSSON i Malmö (m):

Herr talman! Jag tackar särskilt mycket för det kompletterande svaret. Det verkar som att jag och statsrådet är överens om att den konkurrens som svenska företag möter utomlands skall ske på lika villkor. Jag förstår det så att statsrådet eventuellt framöver kan tänka sig att ändå se över situationen om våra konkurrenter använder direkta subventioner och om det visar sig att de åtgärder som nu vidtagits, och som statsrådet här har refererat till, inte skulle räcka.

Anf. 115 Näringsminister PER WESTERBERG (m):

Herr talman! Vi ser konkurrensförbättringarna som det centrala, och exportindustrin har nu fått och får under de kommande veckorna mycket stora konkurrensförbättringar. Den är en konkurrensförbättring av ett slag som vi inte har sett under en lång följd av år, en konkurrensförbättring som vida överstiger varvsstödet. Självfallet kommer vi att följa vad som händer inom EG, om EG genomför kraftiga kursförändringar i förhållande till vad som i dag gäller.

Anf. 116 STEN ANDERSSON i Malmö (m):

Herr talman! Jag skall nu skicka det här svaret till dem som är intressenter här i Sverige. Om de blir lika imponerade som jag har blivit i dag, tror jag att vi kan simma lugnt framöver.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 117 Statsrådet BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Ewa Hedkvist Petersen har frågat om jag är beredd att överväga en förlängning av remisstiden på Läroplanskommitténs och Betygsberedningens förslag.

Svaret är nej. Jag skall gärna förklara varför.

Jag finner det mycket glädjande att intresset är stort bland elever, föräldrar, kommunpolitiker och skolpersonal för att delta i diskussionen om dessa frågor. När vi satte ut en månad längre remisstid än normalt var det just med tanke på att dessa stora och viktiga frågor verkligen skulle kunna bli diskuterade i vida kretsar. Att förslagen också verkligen diskuteras tycker vi oss märka av att många synpunkter redan börjat komma in till departementet, trots att nästan två månader återstår av remisstiden.

Det finns ytterligare ett skäl till att hålla fast vid att synpunkter skall vara departementet till handa senast den 11 januari 1993. Vi vill gärna presentera våra förslag för riksdagen under våren 1993 för att göra det möjligt för riksdagen att ta ställning under hösten 1993.

Anf. 118 EWA HEDKVIST PETERSEN (s):

Herr talman! Jag tackar skolministern för svaret, men jag beklagar verkligen att skolministern inte ens vill överväga att förlänga remisstiden. Jag tycker nämligen inte att jag begär speciellt mycket av skolministern. Jag begär egentligen bara att hon skall ge fler möjlighet att säga sin mening, och jag tror inte att det vore tungt att bära för skolministern att medverka till det.

Jag tycker alltså att remisstiden är för kort. Det här handlar inte om någon vanlig remiss. Det handlar om två kommittéers förslag. Det handlar om frågor som berör svenska barn och ungdomar för mycket lång tid framöver. Det handlar om en läroplan, men det handlar också om ett betygsförslag som redan nu är väldigt omdiskuterat och ganska svårt att tränga in i. Jag vet att många tycker att man behöver tid för att sätta sig in i de här förslagen.

Skall det vara någon idé med att begära remiss på sådana här viktiga förslag, måste man ge alla dem som kommer att beröras av skolan långliga möjligheter att sätta sig in i förslagen.

Det är ingen vanlig remiss, eftersom det också gäller att nå helst hundratusentals elever, väldigt många föräldrar och väldigt många lärare. Begäran om remiss går inte ut till en viss instans som sedan snabbt samlar sig till ett svar, utan skolorna måste nå ut till vida grupper, som skall säga sin mening.

Jag inser att det inte är någon idé att försöka få skolministern att överväga en förlängning av remisstiden. Jag tycker att det är bra att riksdagen får lång tid på sig att fundera över förslaget.

Eftersom skolministern inte vill förlänga remisstiden, vill jag fråga om hon är beredd att kompensera den korta remisstiden med att se till att det blir en bred parlamentarisk förankring i beredningen av kommittéernas förslag och de remisser som kommer in. Jag anser fortfarande att remisstiden är för kort,

Svar på frågor

och det måste på något sätt kompenseras genom en bredare parlamentarisk förankring.

Anf. 119 Statsrådet BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Jag har naturligtvis övervägt frågan med anledning av att Ewa Hedkvist Petersen har ställt den, och jag har dessutom gjort det ganska noggrant, eftersom vi i regeringen är angelägna om att den här frågan skall diskuteras. Men jag tror att de väsentliga synpunkterna ändå har möjlighet att komma in.

Däremot är det oerhört viktigt att diskussionen fortsätter under våren inför beredning av propositionen och inför ett beslut i riksdagen så småningom. Det är också väldigt viktigt att vi ser till att vi får tid att bland lärare och elever sprida kunskap om det beslut som riksdagen så småningom fattar innan det träder i kraft. Det finns alltså många led, och det kan göra att tiden blir knapp.

Självfallet skall jag försöka se till att vi åstadkommer en parlamentarisk förankring av arbetet under våren. Det är för övrigt något som utbildningsutskottet har begärt i en skrivning och som jag tycker är väldigt klokt. Det enda skälet till att jag inte har talat om hur denna parlamentariska förankring skall se ut är att jag ännu inte har kommit fram till den bästa formen. Men självfallet skall vi klara av det.

En läroplan berör ju ett av fundamenten i vårt samhälle, den grundskola vi har för alla barn, och det är viktigt att den har stöd över alla partigränser och att det finns en stark uppslutning kring de värderingar, principer och prioriteringar som görs i ett sådant dokument. Vi får därför återkomma till frågan om hur den parlamentariska förankringen skall se ut, men det skall ändå ske en parlamentarisk förankring av det här arbetet.

Anf. 120 EWA HEDKVIST PETERSEN (s):

Herr talman! Det är bra att Beatrice Ask så noggrant kommer att fundera över hur den parlamentariska förankringen skall ske. Jag vill än en gång betona hur viktig den är. Eftersom en läroplan och ett betygssystem berör alla våra barn och alla våra ungdomar, måste man se till att ha någon sorts bred förankring av det slutliga förslaget, så att vi med gott samvete sedan kan lämna över ett riksdagsbeslut till de svenska föräldrarna och barnen och till skolorna och säga att det är något som vi är ganska överens om. Det gäller ju våra barn och vår framtid.

Också jag tycker att det är viktigt att debatten fortsätter under våren, men jag anser fortfarande att en förlängd remisstid hade varit det absolut bästa. Vi vet ju att människor vill komma med förslag före beredning och före beslut. Det är en demokratiskt mycket viktig princip, som jag gärna vill framföra här. Det är nämligen väldigt många elever, föräldrar och skolpolitiker som har fört fram dessa tankar till mig.

Anf. 121 Statsrådet BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Jag har stor förståelse för att man vill ha mer tid, eftersom det är först när en fråga har stötts och blötts länge som den når ut till de breda lagren. Det är därför jag påpekar att det även under en beredningspro-

cess och inför ett riksdagsbeslut finns anledning för folk att ha synpunkter. Tyvärr är det ibland så att många engagerar sig under remisstiden och sedan glömmer bort att förslaget förändras under resans gång. På så sätt missar man väsentliga förändringar, som det kanske fanns anledning att tycka till om. Vi får hjälpas åt att försöka klara av förankringen och se till att vi får en bred uppslutning.

Jag vill också gärna säga till Ewa Hedkvist Petersen att jag under hela den tid som gått sedan förslaget lades fram har påpekat att jag inte kommer att ta ställning till detaljer i Läroplanskommitténs eller Betygsberedningens förslag. Skälet är just det att jag vill ha möjligheter att ta intryck av de synpunkter som framkommer och att jag tror att det krävs en bred förankring av den här typen av beslut. Det är något som jag kommer att fortsätta med, trots att det för närvarande finns många aktionsgrupper som agerar i olika detaljfrågor.

Anf. 122 EWA HEDKVIST PETERSEN (s):

Herr talman! Vi vet ju genom det beslut som vi nyligen har fattat om EES-avtalet att väldigt många människor vill kunna ge sin mening just under remisstiden, före beredning och beslut. Det är det som är det viktiga, och det är det som gör att människor känner att de deltar i en demokratisk process.

Eftersom skolministern nu inte vill förlänga remisstiden, ser jag fram emot det beredningsarbete som skall ske och den öppenhet som Beatrice Ask säger att hon skall ha under det här arbetet. Vi måste skapa en läroplan och ett betygssystem som vi med glädje kan gå till skolorna, till våra ungdomar och deras föräldrar med.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslöt kl. 16.27 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

21 § Svar på fråga 1992/93:219 om biståndet till handikappade

Anf. 123 Socialminister BENGT WESTERBERG (fp):

Herr talman! Rolf L Nilson har frågat mig vilka åtgärder regeringen kommer att vidta för att Handikapputredningens intentioner om bistånd skall följas av kommunerna.

Frågan om ekonomisk behovsprövning av ansökningar om färdtjänst och social hemtjänst behandlades av Handikapputredningen i betänkandet (SOU 1990:2) Överklagningsrätt och ekonomisk behovsprövning inom socialtjänsten. Handikapputredningen fann att färdtjänst, social hemtjänst och annan liknande service borde stå öppna för funktionshindrade oavsett deras inkomster och att ekonomisk behovsprövning i sådana sammanhang därför inte borde få göras. Utredningen lämnade också förslag om en komplettering av socialtjänstlagen av denna innebörd.

Socialtjänstkommittén (S 1991:07) har i uppgift att pröva frågor om bl.a. innebörden av den s.k. biståndsparagrafen i socialtjänstlagen och om överklagningsmöjligheter inom socialtjänsten. Med hänsyn till detta beslutade den förra regeringen att överlämna både Handikapputredningens betänkande och remissvaren över detta till Socialtjänstkommittén. Kommittén kommer att avlämna ett betänkande den 1 mars 1993, som skall behandla frågor om bistånd enligt socialtjänstlagen.

Låt mig avslutningsvis säga att jag är medveten om den situation som Rolf L Nilson beskriver i sin fråga. Mitt intryck är att det har blivit allt vanligare att kommuner gör ekonomiska behovsprövningar vid ansökningar om t.ex. färdtjänst och hemtjänst. Enligt min uppfattning finns det starka principiella invändningar mot detta. Jag vill dock avvakta Socialtjänstkommitténs bedömningar innan jag tar ställning till vilka eventuella åtgärder som kan behöva vidtas.

Anf. 124 ROLF L NILSON (v):

Herr talman! Först tackar jag Bengt Westerberg för svaret. Det är tillfredsställande, och jag noterar att vi är överens om verklighetsbeskrivningen. Det rör sig alltså om en principiell fråga, inte om rätten att ta ut avgift för bistånd eller om avgiftsnivån. Den grundläggande principen är i stället att den som är handikappad är handikappad – oavsett inkomsten, som alltså inte avgör omfattningen.

När det gäller den typ av bistånd som vi diskuterar handlar det om möjligheten att förflytta sig, om möjligheten till vanlig, normal daglig livsföring – att klä på sig på morgonen, att få i sig mat osv.

Jag hade hoppats att socialministern skulle svara att det pågår ett arbete på ett lagförslag och på en proposition från regeringen i frågan. Tyvärr måste jag konstatera att så inte är fallet, utan den här frågan som vi i Handikapputredningen tyckte var väl utredd utreds ytterligare en gång.

Jag undrar: När kan man förvänta sig ett beslut? Och måste de handikappade fram till dess stå ut med att kommuner i ekonomiskt trångmål, och dessa kommuner blir troligen allt fler, agerar på det här sättet – dvs. ett handikapp behandlas inte som ett handikapp, utan man rättar sig efter plånboken.

Anf. 125 Socialminister BENGT WESTERBERG (fp):

Herr talman! Jag är något förvånad över att Rolf L Nilson inte känner till hur frågan hanterats. Beslut fattades ju under den föregående regeringen, alltså ganska långt tillbaka i tiden.

Nu återstår bara några månader tills betänkandet om socialbidrag m.m.

kommer från Socialtjänstkommittén. Att i det läget bryta ut frågan igen och hantera den i förväg tycker jag inte är rimligt.

Det besked som jag har givit i mitt frågesvar, att jag nu kommer att avvakta Socialtjänstkommitténs arbete, kvarstår. Därefter återkommer jag så snabbt som möjligt till riksdagen med förslag i frågan.

Anf. 126 ROLF L NILSON (v):

Herr talman! Såvitt jag förstår innebär detta att en eventuell lagändring kan träda i kraft först den 1 januari 1994. Jag utgår från att Bengt Westerberg, när han är ute och träffar kommunfolk, med kraft klargör sin egen uppfattning i frågan, sin principiella uppfattning om det olyckliga i att man inte ser ett handikapp som ett handikapp – i stället ser man ju mera till kommunens ekonomi.

Anf. 127 Socialminister BENGT WESTERBERG (fp):

Herr talman! Självfallet gör jag det.

Överläggningen var härmed avslutad.

22 § Svar på fråga 1992/93:223 om informationen om FN:s barnkonvention

Anf. 128 Socialminister BENGT WESTERBERG (fp):

Herr talman! Margareta Israelsson har frågat mig vilka åtgärder jag avser vidta för att garantera att informationsinsatserna om FN:s barnkonvention fortsätter.

Jag vill först understryka att den mycket stora informationsinsats som gjorts genom olika frivilligorganisationer och med medel från Allmänna arvsfonden har ett bestående värde. Det material som tagits fram för att bl.a. på ett enkelt och lättfattligt sätt åskådliggöra konventionens olika artiklar kan naturligtvis användas i olika sammanhang lång tid framöver.

När det gäller en så stor informationsinsats som det är fråga om – 30 miljoner kronor under tre år – är det emellertid viktigt att man har klart för sig vilken genomslagskraft den har haft. På mitt initiativ företas för närvarande en utvärdering av informationsinsatsen. Utvärderingen väntas vara klar nästa höst.

Sverige skall i enlighet med konventionen rapportera till den särskilda FN-kommittén för barnets rättigheter om vilka åtgärder som vidtagits för att genomföra de rättigheter som erkänns i konventionen. Sverige avlämnade sin första rapport i september i år. Rapporten, som också innehåller konventionstexten, har tryckts upp i 10 000 exemplar och sändes förra veckan ut till alla statliga myndigheter, kommuner, landsting, skolor, bibliotek, barnavårdscentraler m.m. I en särskild följeskrivelse till mottagarna har jag betonat konventionens betydelse och vikten av att konventionens bestämmelser följs i Sverige. Jag tog med mig ett exemplar av rapporten och brevet till Margareta Israelsson.

Jag kan garantera Margareta Israelsson att jag även fortsättningsvis gärna

Prot. 1992/93:30
24 november 1992

Svar på frågor

medverkar till att sprida kännedom om konventionen. För att diskutera det fortsatta arbetet med konventionen i Sverige kommer ett möte med företrädare för bl.a. de större frivilligorganisationerna och den s.k. barnkonventionsgruppen att äga rum på Socialdepartementet i början av december.

Efter de mer allmänna informationsinsatserna är det enligt min mening nu viktigt att barnkonventionen ingår som en integrerad del i myndigheters och andras dagliga arbete med barnfrågor. Det handlar därför i fortsättningen mer om att lyfta fram innebörden i olika artiklar i konventionen och att göra speciella informationsinsatser om barnkonventionen för olika grupper i samhället.

Anf. 129 MARGARETA ISRAELSSON (s):

Herr talman! Jag vill inleda med att tacka socialministern för svaret på min fråga och också för rapporten. Jag har fått ett exemplar en gång tidigare. Men det är trevligare att få en tryckt rapport.

Dagen efter det att jag lämnade in min fråga fick jag, och kanske även socialministern, liksom 17 000 andra politiker ett brev från Unga örnar. Man har sänt oss en förenklad version av "Barnens lag" och pekar på vårt ansvar för att "Barnens lag" inte bara blir tomma ord på papper.

Man har säkert fog för sina misstankar. Nu i november antas kommunala budgetar över hela vårt land. På alltför många punkter är det barnen som får stå för besparingarna. Vi glömmer vårt ansvar för att barnens bästa skall sättas i centrum.

Barnkonventionens 42:a artikel lyfter också fram staternas ansvar för att kunskap sprids bland barn och vuxna om bestämmelserna i konventionen.

Det förvånar mig att socialministern inte vill ge barnens och ungdomarnas egna organisationer fortsatt stöd för detta. De har en bred kunskap. Låt oss bygga vidare på den!

Barnen har ju inte bara rätt, utan de har också rätt att veta. I Allmänna Barnhusets utmärkta bok "Lyssna på oss" skriver en av landets tolvåringar:

"Dom stora som bestämmer, dom bara tänker på sig själva, men dom tänker inte på vad det blir för några följder som vi får lida av efter några år då dom är döda. Sánt tänker dom inte på. När dom var barn så tyckte dom så också men när dom får makten när dom blir vuxna så kvittar dom i det."

Hur vill Bengt Westerberg satsa för att bevisa motsatsen? Skall det ske genom utvärderingar av det arbete som har skett?

Anf. 130 Socialminister BENGT WESTERBERG (fp):

Herr talman! Jag tycker faktiskt att det är rimligt att utvärdera. Först gör vi stora satsningar och lägger ut 30 miljoner genom en rad olika organisationer. Men det kan man inte fortsätta med utan att ta reda på vad det är som faktiskt har hänt.

Vilka informationsinsatser har alltså varit bra, och vilka har varit dåliga? Vilka har nått ut till människor, och vilka har inte gjort det?

Vi har anlitat en mycket duktig socionom och journalist, Cecilia Modig, för den här utvärderingen. Jag tror faktiskt att denna kommer att vara mycket värdefull när vi sedan skall pröva hur vi skall gå vidare med de här informationsinsatserna.

Parallellt med att utvärderingen pågår, kommer vi också, som jag sade, att ha diskussioner med frivilligorganisationerna och barnkonventionsgruppen för att fundera på andra metoder än de hittills använda för att nå ut med information om detta. Vi har en del uppslag, och vi är naturligtvis beredda att lyssna på de uppslag som organisationerna kan ha för hur man skall gå vidare med detta.

Sedan vill jag som en kommentar till det som Margareta Israelsson tog upp i början, nämligen vad som nu händer ute i kommunerna, berätta om det uppdrag, vilket jag har berättat om tidigare här i kammaren, som vi har gett Socialstyrelsen att följa utvecklingen i kommunerna och att ge regeringen en slutlig rapport i mars 1994 om vad som har hänt. Om det visar sig att det behövs, skall vi vidta de åtgärder som krävs för att rätta till missförhållanden i kommunerna.

Anf. 131 MARGARETA ISRAELSSON (s):

Herr talman! Jag tycker att det är ett bra initiativ. Jag har naturligtvis ingenting emot att det görs en utvärdering av hur statliga medel har använts. Men vad jag litet grand vänder mig emot är att vi i detta sammanhang tappar mark. Barn- och ungdomsorganisationerna har ett kunnande. De har nått ut till kompisar och andra tonåringar för att diskutera deras egna frågor. Vi får akta oss för att låta barnkonventionen bli bara en myndighetsaffär. I och med att dessa 10 000 exemplar nu skickas ut, blir detta nu en myndighetsfråga i stället för en folkrörelsefråga. Vi får inte tappa bort det heller.

Jag vill gärna säga att jag tycker att det kanske är en riktig inställning att lyfta fram innebörden i vissa av artiklarna i konventionen. Jag tror att det kan vara ett bra sätt att arbeta. Men låt oss då titta även på innebörden för barnen och inte titta på detta bara ur vuxenperspektiv.

Anf. 132 Socialminister BENGT WESTERBERG (fp):

Herr talman! Jag vill framhålla att de organisationer som har hjälpt till med informationsspridningen i sin ordinarie verksamhet sysslar med mycket som ligger mycket nära barnkonventionen. Det som de har fått bidrag till nu är extra insatser – att ta fram tryckt material och annat. Detta material, liksom en del andra saker som man har gjort för att informera om detta, kan naturligtvis användas. Det är det ena som jag vill framhålla.

Det andra som jag vill framhålla är att vi är inställda på att vidta nya åtgärder också i avvaktan på denna utvärdering, och det är det som vi kommer att diskutera om någon vecka.

Vi anslog för övrigt så sent som för några veckor sedan de sista pengarna inom ramen för de 30 miljonerna. Någon tidsmässig lucka har det alltså inte varit fråga om, utan det är en kontinuerlig insats. Men vi tycker att det är rimligt att då och då pröva hur denna insats skall ske för att bli så effektiv som möjligt.

Anf. 133 MARGARETA ISRAELSSON (s):

Herr talman! Låt mig kortfattat avsluta med att säga att de indragningar som sker ute i kommunerna skapar problem också för barn- och ungdomsorganisationernas insatser. De får allt mindre stöd. Deras lokaler blir dyrare.

De får svårare att anordna kurser för varandra för att diskutera dessa frågor. Detta måste vi också ta i beaktande när det gäller synen på hur vi hjälper barn och ungdomar att ta del av sin egen konvention.

Som jag skrev i min fråga fick politiker och diplomater tio år på sig att författa konventionen. Men barnen har fått bara tre år på sig att förstå den.

Överläggningen var härmed avslutad.

23 § Svar på fråga 1992/93:228 om svensk tekopolitik

Anf. 134 Statsrådet ULF DINKELSPIEL (m):

Herr talman! Lennart Brunander har frågat mig om regeringen är beredd att ändra den svenska tekopolitiken så att våra svenska företag ges samma möjligheter som tekoföretag inom EG.

Lennart Brunander skriver i sin fråga att den svenska tekoindustrin är diskriminerad beroende på att den svenska tekopolitiken inte stämmer överens med EG:s politik på detta område och att detta förhållande inte ändras genom EES-avtalet.

Vår ambition på tekoområdet är att uppnå samma konkurrensvillkor för svensk tekoindustri som gäller för EG:s tekoföretag.

Jag svarade den 28 april på en fråga av socialdemokraten Arne Kjörnsberg om vår tekopolitik inför EG-medlemskapsförhandlingarna. Jag underströk då, och upprepar det i dag, att fri handel mellan olika länder är till fördel för alla parter, och särskilt viktigt är det att u-länderna får möjlighet att exportera sina produkter till de utvecklade länderna. Just tekoprodukter är ofta en mycket viktig exportvara för dessa länder.

Sverige avskaffade som bekant de kvantitativa restriktionerna för tekoimporten per den 31 juli 1991. Våra tekotullar finns kvar, och dessa ligger genomsnittligt på en högre nivå än EG:s. Som medlem av EG kommer Sverige att ingå i en tullunion, och vi kommer därmed att ansluta oss till EG:s gemensamma handelspolitik.

EG reglerar tekoimporten från ett fyrtiotal länder genom kvantitativa begränsningar eller övervakning av importen – i nästan samtliga fall inom ramen för s.k. MFA-avtal. Inom ramen för Uruguayrundan skall handeln med tekovaror successivt liberaliseras över en tioårsperiod. EG:s kvantitativa begränsningar kommer således att finnas kvar när Sverige inträder i Gemen-skapen, men perspektivet är att de kommer att avvecklas.

Importpolitiken på tekoområdet kommer att bli en självklar del av våra medlemskapsförhandlingar med EG.

Vår målsättning på tekoområdet är att uppnå likabehandling av svensk tekoindustri på EG-marknaden, med bibehållande av maximal öppenhet i handeln med tredje land. Vi hoppas alltså kunna komma fram till någon form av acceptabelt övergångsarrangemang. Ett sådant arrangemang måste vara tillförlitligt utan att vara alltför administrativt betungande och bör inte förutsätta bibehållande av gränskontroller gentemot EG.

Vi hade hoppats uppnå mer i EES-förhandlingarna på tekoområdet. Ett resultat av förhandlingarna är att EG- och EFTA-expertter försöker skapa

en länk mellan EES-avtalet, EG:s Europa-avtal och EFTA:s frihandelsavtal med Tjeckoslovakien, Polen och Ungern i syfte att öppna upp för frihandel mellan berörda länder. Om detta lyckas blir det till fördel för tekoindustrin. Sverige har också tillsammans med övriga nordiska länder begärt att svensk textilväv skall jämföras med EG-väv i samband med EG:s lönebearbetning i tredje land.

Avslutningsvis kan jag meddela att vi inom regeringskansliet förbereder förslag om tullfrihet vid återförande till Sverige av tekovaror bearbetade i tredje land. Detta gynnar svensk tekoindustri.

Anf. 135 LENNART BRUNANDER (c):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Grundtonen i svaret är positiv, men enligt min uppfattning är svaret något passivt, eftersom det hela tiden utgår från de förhandlingar som vi skall ha med EG. Förvisso är det mycket viktigt, och det är bra att man har ambitionsnivån att svenska tekoföretag skall ha samma förutsättningar som tekoföretag inom EG.

Utgångspunkten för min frågeställning är om det inte är lämpligt att göra något nu när vi har fattat beslut om EES-avtalet. Det ger inte de svenska tekoföretagen, vilket statsrådet också säger i svaret, de förutsättningar som andra svenska företag inom tillverkningsindustrin har.

Jag tror att det är mycket viktigt att man ger svenska tekoföretag dessa möjligheter, eftersom de har en ganska bekymmersam situation. Det är viktigt att vi har dessa företag kvar den dag som ett EG-medlemskap har förhandlats fram.

Därför skulle jag vilja att regeringen gick litet snabbare fram. Det är viktigt att ha med en rad punkter i detta sammanhang. Dels är det begränsningsavtalen som är ett bekymmer, dels är det de svenska företag som lägger legotillverkning utanför EG och sedan vill sälja till EG-länderna, vilket de i dag inte kan göra beroende på dessa olika regler. Detta begränsar de svenska företagens möjligheter, och det leder också till att väldigt många företag upphör med sin verksamhet. Min uppfattning är att det är viktigt att göra något ganska snabbt.

Jag skulle vilja veta om regeringen inte skulle kunna gå litet snabbare fram än vad som antyds i svaret.

Anf. 136 Statsrådet ULF DINKELSPIEL (m):

Herr talman! För att besvara Lennart Brunanders fråga måste jag dela upp mitt svar i tre delar. Såvitt jag förstår kan det ta sikte på möjligheten att komma in på EG-marknaden, möjligheten att bearbeta varor i tredje land och möjligheten att handla med tredje land.

När det gäller de två första punkterna, vill jag försäkra Lennart Brunander att vi gör allt som står i vår makt för att komma fram så snabbt som möjligt, dvs. att vi söker åstadkomma största möjliga frihet på EG-marknaderna. Det som vi inte uppnådde i EES-förhandlingarna, skall vi så långt som det någonsin är möjligt söka uppnå redan före medlemskap, även om möjligheterna är begränsade.

När det gäller bearbetning i tredje land gäller detsamma. Vi söker uppnå största möjliga frihet. Om det däremot – och det vill jag fråga Lennart Bru-

nander – förhåller sig så att hans inlägg också tar sikte på att vi gentemot tredje land skall anpassa oss till en EG-politik och alltså införa protektionistiska åtgärder, blir mitt svar i den delen ett annat.

Anf. 137 LENNART BRUNANDER (c):

Herr talman! För att kommentera den sista frågeställningen först anser jag att det är fullt ut nödvändigt att vi har en politik som stämmer överens med EG även när det gäller begränsningsavtalen.

Däremot delar jag statsrådets uppfattning att det är viktigt för u-länderna att kunna vara med och sälja sina produkter. Men det är också viktigt att de som jobbar med detta har möjlighet att få betalt. I annat fall är det inte en nytta för dem, utan innebär att vi utnyttjar dem. GATT-förhandlingarna syftade till att klara detta. Sverige gick i förväg och fattade beslut innan GATT-förhandlingarna var avslutade.

De två första sakerna som statsrådet tog upp hinner jag inte gå in på i den här repliken. Min fråga är: Kan vi vänta oss att få förslag beträffande de två första punkterna inom det närmaste året?

Anf. 138 Statsrådet ULF DINKELSPIEL (m):

Herr talman! I de delar som avser handeln med EG och bearbetning i tredje land kan jag försäkra att vi kommer att lägga fram förslag så snabbt det någonsin är möjligt. Det är i stor utsträckning beroende av överenskomelser med EG. Men i andra delar skall vi, om det är möjligt, göra det utan förhandlingar. Jag har aviserat ett förslag.

Det är möjligt att jag gör Lennart Brunander besviken, men jag tror att jag gör våra konsumenter och inte minst u-länderna och östländerna glada om jag konstaterar att jag på den tredje punkten har en avvikande uppfattning. Det är inte den svenska regeringens avsikt att införa restriktioner mot omvärlden. Däremot skall vi med all kraft verka för att EG-länderna och andra länder så snart som möjligt avskaffar sina kvantitativa restriktioner mot tredje land inom ramen för GATT-förhandlingarna.

Anf. 139 LENNART BRUNANDER (c):

Herr talman! Det var det som var syftet med GATT-förhandlingarna. De är inte slutförda. Sverige gick i förväg och fattade ett beslut. Min fråga är: Är det möjligt att vinna fördelarna med likaberättigande och i andra avseenden om man har olika regler i begränsningsavtalen? Jag har uppfattat att det är mycket svårt att få detta till stånd. Därför tycker jag att det är viktigt att ha med i bilden att man också kan förändra avtalen, om det blir nödvändigt att göra det.

Vi har ett behov av att ha en svensk tekonäring som dels ger oss bra produkter, dels ger sysselsättning. I dag är det inte minst viktigt, med tanke på den situation vi har.

Det där med konsumenterna kan vi kanske vara litet försiktiga med. Löftet om att konsumenterna skulle vinna två och en halv miljard om vi bara ändrade begränsningsreglerna har inte på något sätt infriats. Snarare har kläderna blivit dyrare och inte billigare efter det beslutet.

Anf. 140 Statsrådet ULF DINKELSPIEL (m):

Herr talman! Jag tror inte att jag skulle gagna svenska intressen i medlemskapsförhandlingarna om jag redan här i denna kammare gav upp det jag betraktar vara väsentliga svenska intressen, nämligen både att åstadkomma full frihandel inom EG och att upprätthålla öppenhet mot omvärlden.

Prot. 1992/93:30
24 november 1992
Svar på frågor

Anf. 141 LENNART BRUNANDER (c):

Herr talman! Jag tackar för de här svaren och hoppas att vi skall kunna jobba vidare med de här frågorna och nå bra resultat för tekonäringen. Inte minst för mig som kommer från Sjuhäradsbygden är detta oerhört viktigt.

Överläggningen var härmed avslutad.

24 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Motionerna
1992/93:Fi80–Fi87 till finansutskottet

25 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Skrivelserna
1992/93:145 Redogörelse för svenska företags verksamhet i Sydafrika
1992/93:147 Ägande av den avgiftsfinansierade radio- och TV-verksamheten
m.m.

Motionerna
med anledning av prop. 1992/93:98 Ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet, m.m.
1992/93:N36 av Mikael Odenberg (m)
1992/93:N37 av Dan Ericsson i Kolmården m.fl. (kds,s,fp,c,v,-)
1992/93:N38 av Rolf L Nilson m.fl. (v)
1992/93:N39 av Annika Åhnberg (-)
1992/93:N40 av Christer Windén och Bengt Dalström (nyd)

med anledning av prop. 1992/93:99 Vissa åtgärder inom klimatområdet och i Östersjöregionen
1992/93:Jo13 av Kenneth Lantz och Carl Olov Persson (kds)
1992/93:Jo14 av Margareta Winberg m.fl. (s)
1992/93:Jo15 av Christer Windén (nyd)
1992/93:Jo16 av Jan Jennehag (v)

Skatteutskottets betänkande
1992/93:SkU8 Skattelättnader vid utskiftning av aktier i riskkapitalbolag,
m.m.

26 § Meddelande om SkU8

Anf. 142 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Efter samråd med skatteutskottets ordförande och vice ordförande kommer talmannen i morgon att föreslå kammaren att skatteutskottets betänkande SkU8 får företas till avgörande efter endast en bordläggning.

27 § Anmälan om interpellation

Anmälades att följande interpellation framställts

den 23 november

1992/93:47 av Kristina Svensson (s) till statsrådet Alf Svensson om energikrisen i Litauen:

Energikrisen i Litauen har under hösten djupnat och situationen är mycket alarmerande inför den kommande vintern.

I juli i år upphörde leveranserna av råolja från Ryssland. Leveranserna av naturgas pågår alltjämt men svarar inte upp till landets behov av energi.

Energisituationen inför vintern är svår i samtliga baltiska nationer men mest utsatt är Litauen eftersom landet har en industri som är extremt oljeberoende.

Oljeförråden avsedda för uppvärmning räcker endast 24 dagar för normal uppvärmning. Vid en extrem ransonering räcker förråden 64 dagar (räknat från 20 november). Lagren av dieselolja räcker på motsvarande sätt i 15 resp. 108 dagar. Gasförråden räcker i 12 dagar. Kol finns för 150 dagars behov.

Litauen kan endast ta emot råolja via pipeline från Ryssland och saknar ännu hamnkapacitet för leveranser sjövägen.

Inför den annalkande vintern är energisituationen mycket akut, inte bara för uppvärmning av bostäder utan även för sjukhus, skolor m.m.

Biståndsministern meddelade i en frågestund i riksdagen den 20 oktober att UD:s katastrofsamordnare skulle besöka Litauen för att göra en allmän bedömning av behovet av katastrofinsatser.

Med anledning av den akuta bristen på olja i Litauen vill jag fråga biståndsministern:

- Hur kommer Sverige att bistå Litauen för att mildra effekterna av den energikris som landet befinner sig i?
- Vilka multilaterala initiativ har biståndsministern tagit för att bistå Litauen med olje- och gasleveranser?
- Vilka insatser planeras i det svenska biståndet till de baltiska staterna för att i ett mer långsiktigt perspektiv trygga energiförsörjningen?

28 § Kammaren åtskildes kl. 18.25.

Prot. 1992/93:30
24 november 1992

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdet början t.o.m. ajourneringen
kl. 16.27 och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

TOM T:SON THYBLAD

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

Tisdagen den 24 november

1 § Justering av protokoll	1
2 § Svar på fråga 1992/93:215 om illegal invandring från Ryssland m.m.	1
Kulturminister Birgit Friggebo (fp)	
Ian Wachtmeister (nyd)	
3 § Svar på fråga 1992/93:209 om framtida regler om förvärtagande av barn	5
Kulturminister Birgit Friggebo (fp)	
Sten Andersson i Malmö (m)	
4 § Svar på fråga 1992/93:225 om utländska medborgare och verkstäl- lighet av brottmålsdomar	6
Justitieminister Gun Hellsvik (m)	
Wiggo Komstedt (m)	
5 § Svar på fråga 1992/93:227 om vapenlagen och EG:s s.k. vapendi- rektiv	9
Justitieminister Gun Hellsvik (m)	
John Andersson (v)	
6 § Svar på fråga 1992/93:182 om förslaget om arbetslivsutveckling	11
Arbetsmarknadsminister Börje Hörnlund (c)	
Hans Karlsson (s)	
7 § Svar på fråga 1992/93:187 om deltidsarbetslösheten	13
Arbetsmarknadsminister Börje Hörnlund (c)	
Berit Andnor (s)	
8 § Svar på fråga 1992/93:206 om arbetsmarknadsstödets fördelning	15
Arbetsmarknadsminister Börje Hörnlund (c)	
Alf Wennerfors (m)	
9 § Svar på fråga 1992/93:144 om distributionen av försvarets livsme- delsöverskott till humanitär hjälp	17
Statsrådet Alf Svensson (kds)	
Ulla Pettersson (s)	
Andre vice talmannen	
10 § Svar på fråga 1992/93:169 om bistånd till Indonesien	19
Statsrådet Alf Svensson (kds)	
Ingela Mårtensson (fp)	
11 § Svar på fråga 1992/93:226 om Burundi	21
Statsrådet Alf Svensson (kds)	
Margareta Viklund (kds)	
Andre vice talmannen	
12 § Svar på fråga 1992/93:224 om stöd till offer för konflikten i det forna Jugoslavien	23
Utrikesminister Margaretha af Ugglas (m)	
Hans Göran Franck (s)	

13 § Svar på fråga 1992/93:208 om Svedabs information till barn . .	26	Prot. 1992/93:30 24 november 1992
Kommunikationsminister Mats Odell (kds)		
Ulla Tillander (c)		
Andre vice talmannen		
14 § Svar på fråga 1992/93:213 om Postens organisationslösningar .	29	
Kommunikationsminister Mats Odell (kds)		
Sten-Ove Sundström (s)		
15 § Svar på fråga 1992/93:218 om Rödkobbsleden och miljön	32	
Kommunikationsminister Mats Odell (kds)		
Pär Granstedt (c)		
16 § Svar på fråga 1992/93:220 om kraven på att SJ visar vinst . . .	34	
Kommunikationsminister Mats Odell (kds)		
Thommy Ohlsson (v)		
17 § Svar på fråga 1992/93:221 om SJ:s persontrafik på sträckan Karl-		
stad–Kil–Göteborg	36	
Kommunikationsminister Mats Odell (kds)		
Thommy Ohlsson (v)		
18 § Svar på fråga 1992/93:212 om Sveriges turistråds resedatabas .	37	
Näringsminister Per Westerberg (m)		
Nils T Svensson (s)		
19 § Svar på fråga 1992/93:217 om varvsstödet	39	
Näringsminister Per Westerberg (m)		
Sten Andersson i Malmö (m)		
20 § Svar på fråga 1992/93:210 om Läroplanskommitténs och Betygs-		
beredningens förslag	41	
Statsrådet Beatrice Ask (m)		
Ewa Hedkvist Petersen (s)		
Ajournering	43	
Återupptagna förhandlingar	43	
21 § Svar på fråga 1992/93:219 om biståndet till handikappade . . .	43	
Socialminister Bengt Westerberg (fp)		
Rolf L Nilson (v)		
22 § Svar på fråga 1992/93:223 om informationen om FN:s barnkon-		
vention	45	
Socialminister Bengt Westerberg (fp)		
Margareta Israelsson (s)		
23 § Svar på fråga 1992/93:228 om svensk tekopolitik	48	
Statsrådet Ulf Dinkelspiel (m)		
Lennart Brunander (c)		
24 § Hänvisning av ärenden till utskott	51	
25 § Bordläggning	51	
26 § Meddelande om SkU8	52	
Förste vice talmannen		
27 § Anmälan om interpellation		
1992/93:47 av Kristina Svensson (s) om energikrisen i Litauen	52	

